Jaargang 115. Woensdag, 17 September 1856. No. 112.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

HERBESTEDING

VAN

TURF.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* gedenken, bij **enkele inschrijving**, ten dienste van het Raadhuis, op nieuw aan te besteden:

1) De **levering** van **400** Ton **BAGGERTURF.**

2) **Idem** van **1100** Ton **HARDE ZWARTE TURF.** (Hiervoor worden ook Inschrijvingen voor **550** Ton aangenomen.)

3) **Idem** van **200** Ton **LANGE ZWARTE GESTOKEN TURF.**

De Voorwaarden van levering zullen, van heden, ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen.

Vóór of uiterlijk op ZATURDAG den 4den October 1856 zullen de Monsters aan het Raadhuis moeten worden bezorgd, en wel van ieder soort van Turf 15 stuks, ieder afzonderlijk in een' Zak of eene Mand, terwijl bij ieder Monster een afzonderlijk Inschrijvingsbriefje moet worden overgelegd, van buiten voorzien van deselfde merken als het Monster.

GRONINGEN, 15 September 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Op Donderdag den 25sten Sept.

1856, zullen in het openbaar en om kontant geld worden verkocht: **ONBRUIKBARE GENIE- en ARTILLERIE-GOEDEREN,** bestaande in BALKEN, ongeveer **7000** DAKPANNEN, GEGOTEN OUD KOPER en IJZER, enz.

De Verkoop zal des voormiddags te 10 uur een' aanvang nemen bij de Ebbingepoort en worden voortgezet in het Arsenaal.

De Ontvanger:
POSTER.

Groninger STRAATVUILNIS.

PUBLIEKE VERKOOPING op WOENSDAG den 24sten September 1856, ten Huize van de Weduwe KOOPS, te *Zuidbroek.*

NIEUWSTIJDINGEN.

NOORD-AMERIKA.

Berigten van New-York aangebragt, loopende tot den 3den dezer, houden in, dat het budget voor het leger, onder voorbehoud der zaak van Kansas, met 101 tegen 98 stemmen was aangenomen.

De president had besloten aan ieder ontwerp tot inval van Kansas weerstand te bieden.

— Uit Nicaragua is te New-York berigt ontvangen van een voorval, hetwelk misschien aan het Noord-Amerikaansche gouvernement aanleiding zou geven om zich regtstreeks in de aangelegenheden van dat land te mengen: er was, namelijk, te Leon door aanhangers van den heer *Rivas*, *Walkers* tegenstander, geweld jegens de vertegenwoordigers van de Vereenigde Staten en van Engeland gepleegd; de Engelsche consul was genoodzaakt geworden om zich te verwijderen, en de Noord-Amerikaansche was doodgeschoten.

RUSLAND.

In ons vorig nommer hebben wij de wapenschouwing beschreven door Keizer *Alexander* op den 1sten dezer in de vlakte van Kadinky gehouden. Dit was niet het eenige feest, waarvan Moskou dien dag getuige was In den avond van dien dag had de plegtige inwijding plaats van den nieuwen schouwburg, die op dit oogenblik de eerste, niet alleen van Europa, maar welligt ook van de wereld mag genoemd worden.

De vorige schouwburg was op den 11den Maart 1853 geheel afgebrand en met de herbouwing werd weinig haast gemaakt. Keizer *Nicolaas* had aan den bouwmeester *Albert Cavos*, reeds door de uitvoering van dusdanige werken gunstig bekend, opgedragen om een plan voor een' nieuwen schouwburg te leveren. Ten einde een gebouw te ontwerpen, zonder wedergade in Rusland, en dat tevens aan de eischen der nieuwere kunst voldeed, heeft de heer *Cavos* de voornaamste steden in het Westen bezocht en de schouwburgzalen in oogenschouw genomen.

Dit gebouw, waarvan in Maart dezes jaars slechts het buitenste gedeelte was afgewerkt, is thans ingewijd. Niets evenaart de schoonheid, de pracht, de geriefelijkheid van de nieuwe zaal, en bij de inwijding heeft men moeten erkennen dat zij mede niets te wenschen overlaat voor het gehoor, dat eeuwige schrikbeeld der bouwmeesters. De afmetingen zijn waarlijk kolossaal. De zoldering, die de geheele breedte van het gebouw beslaat, heeft eene middellijn van 55¼ ellen, dus 2¼ ellen meer dan de schouwburg van *San Carlo* te Napels, en toch wordt het oog door de overeenstemming van het geheel getroffen. Het geheele gebouw kan 2300 personen bevatten, die zich daarin met veel gemak kunnen bewegen, en door overal doelmatig aangebragte en sierlijk bewerkte trappen, kan het binnen 10 minuten ontruimd worden. De versiering van het gebouw van binnen is in overeenstemming met het geheel. Het tooneel is mede ruim zoo groot als dat van den Napelschen schouwburg, en de gordijn kan als een meesterstuk van kunst worden beschouwd. Het is eene geschiedkundige schilderij, door den heer *Dusi*, even als de heer *Cavos* een Venetiaan van geboorte, vervaardigd. Even als de vroegere beheerschers van Rusland in de 15de eeuw, kunstenaars uit Venetië deden komen om het paleis van het Kremlin te bouwen; even zoo hebben de opvolgers van *Peter den Groote* zich van Venetiaansche bouwmeesters en schilders bediend.

In deze bewonderenswaardige zaal heeft, in tegenwoordigheid van onderscheidene vorstelijke personen, en van eene menigte aanzienlijken, de opvoering plaats gehad van het hoofdwerk van *Bellini*, *I Puritani*, door zangers en zangeressen, die allen een' Europeschen naam hebben verworven. Men kan zich dus voorstellen welk een indruk die opvoering in dit gebouw moet hebben te weeg gebragt.

Den 4den, 5den en 6den is de proclamatie van de krooning des Keizers op de meeste plaatsen der stad met alle mogelijke plegtigheid bekend gemaakt. Deze bekendmaking geschiedde »opdat alle getrouwe onderdanen, op den gelukkigen dag der krooning, hunne gebeden zouden verdubbelen aan den Koning der Koningen, dat Hij, door Zijne almagt, Zijne zegeningen en genade uitstorte op het bestuur van Zijne Majesteit, en dat Hij, gedurende het leven des Keizers, den vrede en de rust doe heerschen, ter eer van Zijnen heiligen naam en voor den onwankelbaren voorspoed van het Keizerrijk." De plegtige voorlezing van de proclamatie werd op elken dag 14 malen op verschillende plaatsen der hoofdstad herhaald.

Van de krooningsfeesten zelve in Moskou zijn nog geene uitvoerige berigten ontvangen. Wel van die in Warschau, waar op het ontvangen van het berigt dat de plegtigheid in Moskou begon, eene groote dienst in de Grieksche hoofdkerk plaats had. Na afloop daarvan begaf alles zich naar de plaats Oyasdoff, alwaar tafels waren ingerigt om het groote publiek te onthalen. 150 ossen, 200 varkens, eene menigte dassen, een onnoemelijk getal brooden, fleschen meê en brandewijn, alsmede 2 kolossale vaten bier werden aan het volk ten beste gegeven. Op een gegeven teeken viel de menigte op den disch en in een oogenblik was alles verdwenen, met inbegrip van schotels en tafels. Zij die aan een geregelden maaltijd dachten, vonden zich te leur gesteld. Evenwel heeft zich de bevolking bij die gelegenheid, uitgenomen eenige gevallen van dronkenschap, zeer goed gedragen. Het overige van den dag werd met volksspelen doorgebragt.

Daar het kazerneren van zoo vele troepen in Moskou, gedurende de feesten, buitengewone kosten veroorzaakt, heeft het gouvernement een voorschot op de grondbelasting van 1857, van 460,000 frs. toegestaan.

De Keizer bemoeit zich te Moskou niet alléén met de krooningsplegtigheden, maar onderscheidene zeer belangrijke maatregelen komen daar bijna dagelijks uit zijn kabinet. Zoo heeft het leger in den Kaukasus eene bijna geheel nieuwe organisatie ondergaan.

Voorts is bevel gegeven om in de havens van Bessarabie, van de Zwarte- en van de Asofsche zee, de binnenkomende handelsvaartuigen gedurende 1856 niet langer aan quarantainemaatregelen te onderwerpen.

(Met dezen gewigtigen en verstandigen maatregel mag men het gouvernement geluk wenschen; de uitvoering daarvan zal voor den handel van geheel Europa gelukkig zijn, en de regering van den Czaar heeft daardoor een bewijs te meer geleverd van hare vredelievende gezindheid en van hare zucht om Ruslands welvaart en voorspoed bevorderlijk te zijn.)

Verder heeft het gouvernement 120,000 frs. aangewezen, om aan de bewoners van Bessarabië en omliggende landstreken, die het meest door den laatsten oorlog geleden hebben, te worden uitgedeeld. Eene andere som van 40,000 frs. zal worden verdeeld aan de ambtenaren der verschillende administratiën van de stad Kertsch.

Eindelijk is een nieuw militair strafwetboek, dat op bevel van den Keizer gemaakt is, aan alle regtbanken van het rijk gezonden, met eene ukase van Z. M., waarbij bevolen wordt, dat dit wetboek met den 1sten Januarij 1857 door het geheele rijk zal ingevoerd worden.

Behalve de benoeming van den graaf *Orloff* tot prins en van den prins *Woronzoff* tot veldmaarschalk, heeft de Keizer ter gelegenheid zijner krooning ook nog den graaf *Berg* benoemd tot gouverneur van Finland en prins *Bariatinski* tot gouverneur van den Kaukasus.

TURKIJE.

De Porte heeft eene nota aan de kabinetten van Parijs, Londen en Weenen gezonden, waarin zij berigt geeft van hare militaire toebereidselen tegen de Montenegrijnen. Zij ontkent de onafhankelijkheid van die oproerige bergbewoners, welke Oostenrijk schijnt te ondersteunen, in het belang van Dalmatië, en met het oog op de voordeelen welke het voor zijne marine in de Adriatische zee daaruit trekken kan.

Volgens berigten uit Konstantinopel van den 6den dezer, was het Engelsche eskader van zijnen kruistogt in de Zwarte zee teruggekeerd en zal alleen de *Gladiator* voor het Slangen-eiland gestationeerd blijven tot dat het geheel door de Russen zal zijn ontruimd. De schout-bij-nacht *Houston Stewart* is reeds met zijn eskader naar Malta vertrokken en zal weldra door den admiraal *Lyons* gevolgd worden.

ITALIE.

Er is een zeer belangrijk antwoord van Rome bekend geworden op vijf vragen, voor eenigen tijd door Piëmontesche bisschoppen gedaan, die niet regt wisten hoe in sommige gevallen met de geëxcommuniceerden te handelen, die de wetten op den verkoop der geestelijke goederen hebben helpen ten uitvoer brengen, en dus eigenlijk alle ex-communicatie hebben getrotseerd. Het antwoord is in volstrekt vredelievenden zin. Het hof van Rome wil, dat men eerst alle pogingen zal aanwenden, om de »verdwaalden" tot betere inzigten te brengen; doch dat men, wanneer dit niet mogt baten, om schandaal te vermijden, toch moest toegeven.

De omstandigheid dus, dat men in Piëmont niet veel waarde hechtte aan de krachtsinspanning van het hof van Rome tegen de genoemde wet, heeft dat hof tot eene prijzenswaardige zachtmoedigheid geleid.

De *Univers*, die in het eerst dit antwoord letterlijk tegensprak, aangezien het aan geene zachtmoedigheid van dien aard gelooven kon, heeft thans ook het stuk opgenomen, en het alzoo werkelijk bevestigd.

— Er is in den laatsten tijd zóóveel en zooveel tegenstrijdigs geschreven over de diplomatieke stukken tusschen Napels en de hoven van Frankrijk, Engeland en Weenen gewisseld, dat wij daarin soms geheel verward geraakten. Welligt is 't onzen lezers ook zoo gegaan. Wij willen daarom den loop der zaken nu kort aangeven, naar aanleiding van een hoofdartikel van de *Times*. Frankrijk en Engeland hebben na het sluiten van den vrede bij den Koning van Napels vertoogen ingediend tot verandering van regeringsstelsel, daar zijne tot dusver gevolgde gedragslijn eene beleediging voor de menschheid is en Europa met gevaar bedreigt. Op deze vertoogen volgde een antwoord des Konings, dat in een toon vervat was, die door de Westersche mogendheden als eene beleediging kon worden aangemerkt. Niets intusschen was in de vertoogen vervat, wat zulk een beleedigend antwoord van Koning *Ferdinand* kon wettigen. Wat noodzakelijk was, is door Engeland en Frankrijk duidelijk en krachtig uiteengezet, zonder in eenig opzigt te kort te doen aan den eerbied. De Koning van Napels had echter dadelijk na het verzenden van zijn antwoord, daarvan een afschrift gezonden aan de twee groote Duitsche mogendheden, die verbaasd waren over de dwaasheid des Konings, dat hij op zulk een onbeschaamden toon durfde schrijven, en hem derhalve den raad gaven om zijn ongelijk zoo spoedig mogelijk te herstellen door zijne woorden te herroepen. Hieraan werd dan ook door den Koning gevolg gegeven door een tweede antwoord, welks bewoordingen geheel en al verschilden van het eerste. Hij verklaarde onder anderen daarin, dat het zijne bedoeling volstrekt niet geweest was zich oneerbiedig jegens Frankrijk en Engeland te gedragen, en dat, zoo iets van dien aard gezegd scheen, dit alles als niet geschreven moest worden beschouwd. Wat echter het voornaamste der zaak is, een meer humaan regeringstelsel, is in het tweede antwoord evenmin toegezegd als in het eerste. De Koning blijft zich hierin even krachtig verzetten tegen de vorderingen der groote mogendheden. Dat ook dit antwoord dus te Parijs en Londen weinig bevrediging heeft gevonden, behoeft niet gezegd te worden. Hoe intusschen nu van die zijde verder zal worden gehandeld, wordt nog niet opgegeven.

SPANJE.

Door middel van den telegraaf ontvangt men uit Madrid een berigt waaruit blijkt dat het ministerie *O'Donnell* het dictatorsgezag, hetwelk het bij zijne optreding in handen nam door gansch Spanje in staat van beleg te stellen, thans nog wel niet geheel maar toch ten deele meent te kunnen missen: Vrijdag is te Madrid een koninklijk besluit afgekondigd, bepalende dat het buitengewone gezag door Harer Majesteits gouvernement voortaan alleen nog maar in zaken van bijzonder gewigtigen en bedenkelijken aard uitgeoefend zal worden. Eenige dagen vroeger waren reeds eenige besluiten door de Koningin genomen, strekkende om de militaire overheden in de provincien te ontheffen van de functiën van het burgerlijke gezag, waarmede zij bij de jongste beroeringen tijdelijk belast waren geworden. Deze stap geeft vooruitzigt op de opheffing van den staat van beleg, na welke eerst de uitschrijving der algemeene verkiezingen verwacht wordt.

Volgens brieven uit Madrid van den 6den dezer, hebben de kapitalisten zoo veel vertrouwen op het tegenwoordig bewind van Spanje, dat verscheidene banken en partikulieren aan hetzelve voorschotten tegen zeer matige rente (hoogstens 6¼ per cent) aangeboden hebben. Deze aanbiedingen zijn echter niet aangenomen, daar de schatkist, naar gemeld wordt, in staat is om aan al hare verpligtingen te voldoen.

ZWITSERLAND.

Wij hebben reeds gemeld, dat onmiddellijk na het gebeurde te Neufchatel de Pruissische vertegenwoordiger bij Zwitserland, de heer *v. Sydow*, aan deze regering eene nota heeft doen toekomen, die eigenlijk niets anders is dan een protest tegen den staat van zaken in dat vorstendom, met verkorting van de souvereine regten des Konings van Pruissen.

Op deze nota heeft de bondsregering bereids een antwoord gezonden, waarin gezegd wordt, dat zij die nota geenszins kan aannemen, en wel om deselfde redenen, als reeds vervat waren in het antwoord van den 1sten en 6den Maart 1848. Die nota wordt dus door haar op de meest stellige wijze verworpen.

Tevens geeft de bondsregering bij deze gelegenheid aan den gezant haar leedwezen te kennen, dat gebeurtenissen, welke in alle opzigten zoo betreurenswaardig zijn, aanleiding gegeven hebben tot eene hernieuwing van dit protest van den kant van Pruissen.

Dat de Pruissische regering bij haar voornemen zal volharden om hare regten op het vorstendom Neufchâtel te doen gelden, wordt meer en meer als zeker beschouwd. Welken weg zij te dien einde zal inslaan, schijnt nog geenszins bepaald te zijn.

GROOT-BRITTANJE.

Laatstleden Maandag is de Prins van Oranje met gevolg te Stirling aangekomen, en na het kasteel in oogenschouw te hebben genomen, met den avondtrein naar Edinburg vertrokken.

— De bepalingen, die sedert eenigen tijd gemaakt zijn om het Engelsche leger op den voet van vrede te brengen, zullen met den 1sten October aanstaande in werking komen. Omtrent de nieuwe organisatie van het leger worden door de *Globe* eenige bijzonderheden medegedeeld, die bewijzen dat het gouvernement zich de harde lessen der ondervinding wil ten nutte maken en zijne landmagt niet weder tot den toestand wil laten vervallen, waarin zij bij het uitbreken van den afgeloopen oorlog bevonden werd. De 49 bataljons die in de Krim gediend hebben, zijn thans 1500 à 1600 man sterk; zij zullen met den 1sten October tot de sterkte van 1100 manschappen en onder-officieren gebragt worden. Buitendien zijn er 33 bataljons infanterie die niet in de Krim gediend hebben. Alzoo zal (ongerekend het in Oost-Indië dienstdoende leger) de Britsche infanterie binnenslands en in de koloniën bestaan uit 82 bataljons, ieder omstreeks 1100 man sterk, benevens een regement, hetwelk vooreerst, als een reserve-regement, 1200 soldaten sterk zal blijven.

Al die regementen, met uitzondering van zes buitenslands dienst doende, zullen in dienst-compagniën en depôt-compagniën verdeeld worden. De eerstgemelde zullen in brigaden en divisiën, zoo veel mogelijk, bijeen gehouden worden; en deze troepen zullen tot taak hebben, de pligten van een te velde staand leger te vervullen, onder leiding en toezigt van die hoofdofficieren, onder wier bevel zij zouden staan indien zij weder tegen eenen vijand uitrukken moesten. Zij zullen gedurende het grootste deel des jaars geoefend worden.

Ook de kavallerie zal eene nieuwe organisatie bekomen.

— Het Britsch Italiaansche legioen is thans geheel ontbonden, met uitzondering van een klein getal, dat naar Canada wenscht gebragt te worden, krachtens de bepalingen onder welke zij zich hadden laten werven, en eenige anderen, aan welke, uit hoofde hunner bekende liberale denkwijze, paspoorten voor de Italiaansche staten, waartoe zij behooren, zijn geweigerd. Men gelooft dat ook deze ten laatste naar het een of ander transatlantisch land zullen vertrekken.

— Uitvoerige statistieke opgaven van Ierland, die ruim 700 bladzijden beslaan, zijn met een daarbij behoorend verslag, den lord luitenant aangeboden. Daaruit blijkt onder anderen, dat de bevolking van dat gedeelte des rijks, den 30sten Maart 1851 nog 6,652,385 zielen bedragende, den 1sten Januarij 1856 tot op 6,077,283, dus met ruim een half millioen, verminderd was, hetwelk grootendeels aan landverhuizing en veel minder dan vroeger ook aan ziekten en hongersnood wordt toegeschreven. Ofschoon de bevolking weder aanzienlijk afgenomen is, noemen de commissarissen den toestand des lands over het algemeen genomen voldoende; de uitgestrektheid van bebouwbaar land is vermeerderd en de waarde der landerijen gestegen; de slechtste soort van woningen is door betere vervangen, een betrekkelijk minder aantal huisgezinnen moet van anderer ondersteuning leven, en in het onderwijs is eene aanmerkelijke verbetering zigtbaar.

FRANKRIJK.

De Keizer en de Keizerin hebben een uitstapje op het Spaansche grondgebied ondernomen. Zij hebben zich den 9den dezer een dag te St. Sebastiaan opgehouden. Zij hebben daar 12 uren vertoefd, en zijn uitnemend ontvangen door de Spaansche bevolking, die vooral veel werk maakte van hare schoone landgenoote, nu Keizerin van Frankrijk.

Dingsdag hield de Keizer eene revue over de bezetting van Biarritz, bij welke gelegenheid hij de troepen aan den keizerlijken prins voorstelde. *Lodewijk Napoleon* droeg zijn' zoon op zijne armen. De troepen betoonden zich zeer opgetogen over het schouwspel, hetwelk de Keizer met zijn' zoon opleverde. Hunne geestdrift werd echter ook beloond, doordien de soldaten voor iedere drie man eene flesch champagne ontvingen en de officieren aan de keizerlijke tafel genoodigd werden. Gedurende de revue schreeuwde de keizerlijke prins uit alle magt, waarschijnlijk dewijl hij door het woeste geschreeuw der militairen verschrikte.

— De *Moniteur* meldt dat de Keizer een besluit heeft genomen tot verhooging der tractementen van de officieren en ambtenaren van het departement van marine.

— De ministeriële bladen van Parijs bevestigen het onverwachte berigt, dat de Kabylen, de onversaagde tegenstanders van het Fransche gezag in Algerië, wederom aanvallend te werk gegaan zijn. Nadat de oogst binnengebragt was, waren hunne geestelijken weder begonnen den heiligen oorlog tegen de ongeloovige indringers te prediken, en werd het dorp Dra-el-Mizam door eene talrijke bende Kabylen overvallen; zij werden echter met kracht afgeslagen en leden daarbij groote verliezen. Dit geschiedde in den morgen van den 4den dezer. Onverwijld is door den gouverneur-generaal eene afdeeling troepen naar dat punt gezonden, van genoegzame sterkte om de Kabylen naar hunne woonplaats in het gebergte terug te drijven, in afwachting der groote expeditie, welke waarschijnlijk in het volgende jaar zal ondernomen worden om die volksstammen voor goed onder het Fransche gezag te brengen.

— De minister van marine heeft bevel gezonden om 5 à 6 ligte oorlogsvaartuigen op de kusten van Marokko te doen kruisen.

BELGIE.

De Koning heeft, voor zoo veel België betreft, concessie verleend tot het aanleggen van eenen spoorweg van Luik tot Maastricht, terwijl de spoorweg van Hasselt tot Maastricht den 20sten dezer maand voor het algemeen vervoer opengesteld zal worden. Deze beide spoorweg-communicatiën zijn, naar het oordeel der Brusselsche dagbladen, inzonderheid voor het verkeer van België met Duitschland van belang, en openen daarvoor een' korteren weg dan tot dus ver bestaat.

NEDERLAND.

STATEN GENERAAL.

Opening der gewone vergadering van 1856—1857.

Vereenigde zitting der beide Kamers,

Maandag den 15*den September* 1856.

Nadat de leden zich achtereenvolgend in de vergaderzaal der Tweede Kamer hadden vereenigd, werd tegen 12¼ uur de vergadering door den heer *Philipse* geopend, die door den

griffier der Eerste Kamer een besluit van Z. M. den Koning, den 10den dezer genomen, deed voorlezen, waarbij hij, mr. *J. A. Philipse*, benoemd wordt tot voorzitter der Eerste Kamer, gedurende de aanstaande zitting der Staten Generaal.

De voorzitter alzoo, in gevolge art. 103 der grondwet, met het beleid der vereenigde zitting belast zijnde, benoemde eene commissie van 18 leden der beide Kamers, om Z. M. den Koning bij HD. aankomst aan het gebouw der Staten Generaal te ontvangen en in- en uitgeleide te doen.

Te 1 uur vervoegden zich hunne exc. de ministers, alsmede de leden van den raad van State in de vergaderzaal.

Na een kort tijdsverloop werd de nadering van Z. M. den Koning aangekondigd, die zich op de in het programma der opening omschreven wijze naar het gebouw der Staten Generaal begeven heeft.

De Koning ter vergaderzaal binnengeleid, plaatste zich op den troon, en hield de volgende

TROONREDE.

» MIJNE HEEREN!

» Sedert ik uwe vorige zitting opende, is de oorlog, tusschen onderscheidene staten gevoerd, tot mijne blijdschap geëindigd, en ontkiemen reeds de weldadige vruchten des herstelden vredes.

» Mogten wij gedurende die moeijelijke omstandigheden met de andere mogendheden betrekkingen van welwillendheid en goede gezindheid onderhouden, wij hebben alle reden om Ons ook thans daarin te verheugen.

» De zee- en landmagt voldoen met eere aan hare roeping.

» Het blijft een voorwerp mijner ernstige zorg aan het materieël der marine op doelmatige wijze de noodige uitbreiding te geven.

» Onze koloniën en bezittingen in andere werelddeelen genieten over het algemeen eene gewenschte rust. Zoowel zedelijke als stoffelijke ontwikkeling en vooruitgang zijn er sigtbaar.

» Te betreuren echter zijn de zware rampen, door welke eenige eilanden van den Molukschen Archipel zijn geteisterd. Mijne Regering tracht, ondersteund door de bijzondere liefdadigheid, de droevige gevolgen te lenigen.

» Hoezeer het vrije handelsverkeer met het rijk van Japan nog niet is verkregen, blijft nogtans het streven daarheen gerigt. Inmiddels heeft eene voorloopige overeenkomst onze oude betrekkingen met dat rijk bevestigd, het verkeer onzer landgenooten aldaar vrijer gemaakt, en eene meer gepaste verhouding met dien staat bevorderd.

» Het lot der slaven in de West-Indische koloniën wekt steeds mijne levendige belangstelling. Er zijn maatregelen genomen om, tot voorbereiding van hunne, in den loop dezer zitting voor te dragen maatschappelijke hervorming, hunnen tegenwoordigen toestand te verbeteren.

» De inwendige gesteldheid des vaderlands levert ruime stof op tot dankbaarheid.

» Met handel, scheepvaart, landbouw en onderscheidene takken van nijverheid gaat het naar wensch.

» De aanvankelijke berigten openen het uitzigt op eenen voordeeligen oogst.

» Mijne aandacht blijft gevestigd op alle werken, welke de veiligheid des lands en zijne welvaart kunnen verzekeren. De snellere middelen van gemeenschap, zoo weldadig voor buiten- en binnenlandschen handel en verkeer, mogen aan Nederland niet ontbreken.

» De ontwerpen van spoorwegen geven hoop op een uitgebreid net over het geheele vaderland. Die hoop worde niet te leur gesteld!

» Ik reken op uwe medewerking, om van staatswege de bijzondere ondernemingen, waar deze te kort schieten, te steunen.

» Dit zal niet behoeven te beletten, dat op nieuw, vermits de staat der geldmiddelen het toelaat, een wetsontwerp tot voortgezette delging van schuld aan uwe overweging worde onderworpen.

» Ontwerpen van wet op de regterlijke organisatie, op de politie der spoorwegen en andere nieuwe wetsontwerpen, zullen, met onafgedaan geblevene, bij U ter tafel worden gebragt.

» Die tot regeling van de drie takken van openbaar onderwijs zullen aan U gezamenlijk voorgelegd worden. Het verband, vereischt tusschen de deelen van een zamenhangend geheel, kan op die wijze beter worden bewaard.

» De zorg voor de onschendbaarheid van al wat tot het gebied des gewetens behoort, is eene der voorvaderlijke overleveringen van mijn Stamhuis. Zij heeft ook mij bewogen alsnog naar middelen om te zien, ten einde de bezwaren van zeer velen tegen de ontworpene regeling van het volks-onderwijs zoo veel mogelijk op te heffen.

» Ik wenschte met uwe hulp aan Nederland, schoolinrigtingen te verzekeren, in welke het godsdienstig karakter der natie, sinds eeuwen door het Christendom gevormd en ontwikkeld, wordt geëerbiedigd, en tevens de eisch der wetenschap en het beginsel der volkseenheid worden gehuldigd.

» Het is mijn ernstig voornemen, in de ontwikkeling van de zedelijke kracht en de stoffelijke welvaart van het volk, welks geluk mij zoo na aan het harte ligt, met vastheid voort te gaan.

» De blijken van liefde aan mij en mijn Huis zoo dikwerf gegeven, nu weder onlangs bij het belangwekkend herinneringsfeest, de eendragt en verbroedering die er bij heerschten — zij zijn mij ten waarborg, dat ik in mijne poging tot vooruitgang in al wat goed en regt is, door het Volk, en door U, zijne Vertegenwoordigers, zal worden ondersteund, en dat geene tweespalt en verdeeldheid op onzen bodem wortel zullen schieten.

» Daartoe schenke de Almagtige God op onze pogingen, op uwe beraadslagingen, Zijnen onmisbaren zegen.

» Ik verklaar deze zitting der Staten Generaal geopend."

Na het houden van deze aanspraak verliet Z. M. de vergaderzaal.

De vereenigde zitting der beide Kamers werd daarop gesloten.

Z. M. keerde, even als bij HD. komst, onder het gejuich der talrijke, zoo van hier als elders zaämgestroomde menigte naar HD. paleis terug.

's GRAVENHAGE, 15 September.

Bij kon. besluit van den 10den is benoemd tot regter in de arr.-regtbank te Hoorn, mr. *C. R. H. van Lelijveld*, thans kantonregter te Medemblik.

— Bij kon. besluit van den 10den is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Blokzijl c. a., de heer *A. W. Berends*, thans ontvanger te Muiden.

— Z. M. heeft heden morgen in een bijzonder gehoor ontvangen de nieuw gekozene en herkozene leden van de Eerste en Tweede Kamer der Staten Generaal, tot het afleggen der gevorderde eeden, bij de grondwet voorgeschreven.

— Naar wij uit eene goede bron hebben vernomen, is er bij het ministerie van justitie eene nieuwe ontwerp-wet op de regterlijke organisatie gereed gemaakt en zal zij spoedig na de opening der vergadering van de Staten Generaal worden ingediend. Volgens dit ontwerp, zouden, althans zoo zegt men, de provinciale geregtshoven allen worden afgeschaft. (*Arnh. Ct.*)

— Een brief uit Rome van den 7den Sept., in een Duitsch blad voorkomende, wil weten, dat ons gezantschap te Rome zoude opgeheven en door een consulaat vervangen worden.

Na den dood van den graaf *v. Liedekerke Beaufort*, een in Hollandsche dienst staanden Belgischen edelman, was de diplomatieke vertegenwoordiging van dit koningrijk te Rome reeds van mindere waardigheid geworden. De graaf *v. Liedekerke* was sedert 1832 buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister, terwijl de tegenwoordige koninklijke agent ridder *Paul Duchatel* maar provisionele zaakgelastigde is.

— Aan de verschillende kamers van koophandel en fabrijken is door z. exc. den minister van financiën toegezonden het rapport aan Z. M. den Koning, uitgebragt door de in het afgeloopen jaar benoemde staatscommissie van onderzoek betreffende de circulatie van vreemde muntspeciën hier te lande.

— Uit vertrouwde berigten uit Demerary blijkt, dat de neger-bevolking aldaar hare ontwerpen van verwoesting op eene uitgebreide schaal voortzet, en den eersten dag der maand Augustus, den verjaardag der vrijverklaring, had bestemd voor een bloedigen feestdag, op welken eerst de blanke Portugezen en daarna de blanke ingezetenen de slagtoffers zouden zijn geweest, maar dat zij zich in hunne dronkenschap hebben verraden, en hun ontwerp hebben opgegeven. Dit wordt evenwel alleen als een uitstel beschouwd, zoodat de kolonisten in voortdurende onrust, ten aanzien hunner personen en eigendom, verkeeren. Het kan (aldus wordt van daar geschreven) tot een waarschuwend voorbeeld strekken voor Nederland, alwaar thans de wijze der emancipatie ernstig wordt overwogen. Sedert bijna zeventien jaren genieten de Negers in Demerary hunne vrijheid, met godsdienstig onderwijs, maar twee derden hunner brengen den tijd in werkeloosheid en ledigheid door; zijn onvergenoegd over hun eigen lot; verbitterd tegen de werkzame emigranten, welke de kolonie voor haren geheelen ondergang hebben behoed; verbitterd tegen de weerlooze R. K. Portugezen, welke zij willen uitplunderen en reeds deerlijk hebben benadeeld, zoodat de regering ruim een half millioen guldens schadevergoeding heeft moeten uitbetalen.

— Er is sprake van de oprigting van een zeer groot dagblad van gematigd liberale kleur. De som, die men noodig meent te hebben, om zulk een blad, onder medewerking van een aanzienlijk gedeelte der bevolking, een duurzaam bestaan te verzekeren, is begroot op 1½ millioen guldens, en die som is, naar men verzekert, door eene buitenlandsche associatie reeds aangeboden; maar de mannen, aan wie men de leiding van het blad en het toezigt op de politieke rigting daarvan, gaarne zou opdragen, schijnen swarigheden te maken (waarvan de voornaamste gebrek aan tijd is) om die gewigtige taak te aanvaarden. Ook over de plaats der verschijning van het bedoelde blad is men het niet geheel eens. De associatie is voor Amsterdam of Rotterdam, terwijl men hier, en wel om politieke redenen, de residentie zou kiezen.

AMSTERDAM, 15 September.

Het Protestantsch landbouwkundig opvoedingsgesticht te Montfoort is het partikulier eigendom van den stichter-directeur *D. van Frankenhuysen*. Nadat tweemaal vergeefsche pogingen in het werk gesteld waren, om dat gesticht over te nemen en tot zedelijk ligchaam te verheffen, is thans wederom beproefd om een genootschap met datzelfde doel op te rigten. Het voorloopig bestuur heeft bij circulaire belangstellenden uitgenoodigd tot bijwoning eener vergadering, in het gebouw *Musis Sacrum*, te Schiedam, op Donderdag den 25sten Sept. e.k., om te beraadslagen over de volgende vragen: Of de stichting voortdurend zal in stand gehouden worden? Zoo ja, welke maatregelen daartoe als de geschiktste te achten zijn? en in hoeverre de invloed des genootschaps kan strekken om een zedelijk opzigt over de stichting te houden.

— Uit het verslag van den staat en de werkzaamheden van het Nederlandsche zendelinggenootschap in 1856 blijkt, dat het genootschap 24 zendelingen telt, waarvan 6 op Amboina, 1 op Timor, 8 in de Minahassa van Menado, 4 op Java en 2 in het gouvernement van Macassar, terwijl 3 zich op reis naar Indië bevinden. Het heeft in Indië 131 inlandsche medehelpers, benevens 3 kweekscholen voor inlandsche onderwijzers op Amboina, Java en in de Minahassa, waarin 53 kweekelingen tot inlandsche medehelpers worden opgeleid. Gedurende 1855 zijn in de Minahassa gedoopt 1921 volwassenen en 1566 kinderen, terwijl 627 lidmaten zijn aangenomen en de 94 genootschaps-scholen 7959 kinderen telden, waarvan 5022 gezet opkwamen. Door den afgetreden gouverneur-generaal *Duymaer van Twist* was bij zijn bezoek aan de Minahassa tot hernieuwing van de kerkgebouwen te Menado, Kema, Tondano en Amoerang voor eene bijdrage van *f* 1000 ingeschreven.

ZWOLLE, 15 September.

Sedert eenige dagen merkt men op, dat de boomen in het Weezenland alhier op eene erge wijze tot kwijning geraken, meerendeels de schors laten vallen en daardoor alle kenteekenen van sterfte vertoonen. Wij gelooven dat de oorzaak hiervan niet ver te zoeken is. Immers de ondervinding van vroegere jaren heeft het reeds geleerd, dat o. a. op de Boulevards te Parijs, en op de Buitensingels te Amsterdam, de boomen zijn weggestorven, toen er pijpen voor de gasverlichting werden langs gelegd. Hetzelfde is ook hier het geval. Waarschijnlijk zijn de gaspijpen te digt langs de wortels geleid en is van deze te veel afgehouwen, hetgeen oude boomen minder dan jonge kunnen verduren.

GRONINGEN, 16 September.

Sedert eenigen tijd werd door eenen te Oosterhoogebrug wonenden landbouwer opgemerkt, dat zijne in de weide loopende koeijen des nachts werden uitgemolken. Hij besloot den dader hiervan te ontdekken en plaatste daartoe voor eenige dagen eene wacht bij die weide. Dit had een gewenscht gevolg, en werd de veldwachter der gemeente Noorddijk op genoemd feit betrapt. Dadelijk werd hiervan aan de justitie kennis gegeven en is, naar wij vernemen, gisteren reeds door de regtbank alhier bevel van gevangenneming tegen bedoelden veldwachter verleend, en deze dien ten gevolge in het burgerlijk en militair huis van verzekering alhier gebragt.

— Zaturdag l.l. is op nieuw een 2½jarige os bij VENEMA in de Westerhorn door de besmettelijke longziekte aangedaan bevonden. Bij de dooding, op last van den burgemeester van Grijpskerk, bevestigde de lijkopening duidelijk de longziekte. Van dezen os is stof genomen en daarmede zijn door den rijksveearts BILLROTH de 3 overige 2½ jarige ossen, de 4 vaarsen, 1 guste koe, alsmede vier andere ossen, 1½ jaar oud, tegen de besmettelijke longziekte ingeënt.

Op last van den commissaris des Konings, is om de landen van genoemden VENEMA een kring getrokken ter lengte van 300 el.

— Te Zuidlaren zijn, naar men verneemt, sedert het ontstaan der longziekte, 14 runderen deels aan die ziekte gestorven deels afgemaakt. Twintig runderen zijn ingeënt, die alle tot nu toe van de ziekte zijn verschoond gebleven.

— Uit *Odoorn* wordt ons aangaande den uitslag van den oogst het volgende gemeld: De oogst der granen, uitgezonderd die der veen-boekweit, waarmede men nog niet is begonnen te maaijen, is genoegzaam afgeloopen. De winterrogge, mees vóór den regen hier geoogst, is goed van kwantiteit en uitmuntend van kwaliteit. De zomerrogge is minder droog in de schuur gekomen, doch mag over 't algemeen wat kwaliteit en kwantiteit betreft, goed genoemd worden. De erwten en gerst leverden een goed verbouw op, doch zijn door den aanhoudenden en veelvuldigen regen niet best gewonnen. De haver tierde uitmuntend, en is ook door de schoone dagen van de laatst verloopene week, benevens het ergenhooi zeer keurlijk te huis gebragt. De vlasbouw was goed te noemen, en dat der boonen ordinair. De veen-boekweit, die veel door den regen heeft geleden, belooft naauwelijks een' middelmatigen oogst. De aardappelen zijn behoorlijk zwaar van stuk, maar erg door de rotziekte aangetast, zoodat men niet zonder vrees is dezelve voor den winter te kunnen goed houden. — Neemt men echter alles te samen, dan *kan*, *mag* en *moet* de landman zich verblijden in de weldadigheid des Heeren.

— In de rogge in Oostfriesland en elders in Duitschland bevindt zich dit jaar, meer dan anders, het voor de gezondheid zeer schadelijke moederkoren. Men meent dit mede daaraan te moeten toeschrijven, dat veel rogge nat is binnengehaald. Den molenaars en bakkers aldaar is thans op eene boete van 50 thaler (bijkans *f* 90) gelast, er voor te zorgen, dat dusdanige rogge niet gemalen of verbakt worde.

— Met zekerheid vernemen wij dat de miliciëns der ligting 1855, welke gedurende zes maanden in den wapenhandel zijn geoefend, den 1sten Oct. aanstaande met groot verlof naar hunne haardsteden zullen terugkeeren.

Staten der provincie Groningen.

Zitting van Dingsdag den 16den September.

Aanwezig zijn 41 leden. Afwezig de heeren VAN ITTERSUM, DE SITTER, ENGELKENS en HEERES. De heer DE SITTER heeft bij missive te kennen gegeven, door afwezigheid buiten de stad verhinderd te zijn een gedeelte der zittingen bij te wonen. De heer O. Q. I. J. VAN SWINDEREN heeft zijne geloofsbrieven ingezonden, en wordt, nadat deze zijn in orde bevonden, tot zijne toelating besloten. Het toegelaten lid, door den griffier ter vergaderzaal binnengeleid, legt de gevorderde eeden af en neemt zitting.

Nadat de notulen waren gelezen en goedgekeurd, wordt door den voorzitter medegedeeld, dat door de afdeelingen zijn benoemd: tot voorzitters de heeren DE HAAN, SCHILTHUIS en HOMAN, tot ondervoorzitters de heeren DIJKHUIS, SMID en S. P. v. D. TUUK en tot rapporteurs de heeren J. W. QUINTUS, PICCARDT en DE SITTER.

Aan de orde worden gesteld verschillende adressen, allen betrekking hebbende op het rapport der staatscommissie in zake de verbetering der scheepvaartkanalen en eene indeeling der provincie in waterschappen. Die adressen, welke op voorstel van den voorzitter, niet voorgelezen, maar bij de overige stukken betrekkelijk dit onderwerp gevoegd worden, zijn van den raad der gemeente Sappemeer, van S. J. VAN DER GOOT en een groot aantal andere notabele ingezetenen van Sappemeer, van L. E. TIKTAK en andere ingezetenen van N. Pekela, van J. MEIHUIZEN c. s. te Wildervank, van H. C. TEN HORN te Veendam, van de kamer van koophandel en fabrijken te Hoogezand, van J. J. BLEEKER c. s. te Hoogezand, van K. J. VERVELT te Sappemeer, van den raad der gemeente Appingedam, van D. J. SMID en andere ingelanden der schepperij aan de suidzijde van Appingedam, van den raad der gemeente Bierum, van het dijkregt van Vierburen, van de dijkregters der schepperij van Holwierde, van den raad der gemeente Zandt, van E. E. CLEVERINGA en andere ingelanden onder het generale zijlvest der Drie Delfzijlen, van den raad der gemeente Loppersum, van B. S. HUIZINGA c. s. te Loppersum, en van K. S. BOLHUIS en andere ingelanden van het Dorpster zijlvest.

De heer SCHILTHUIS deelt mede, dat het rapport nopens de grenzen van het waterschap Hunsingo en van het waterschap Oldambt en Fivelingo gereed is en gedrukt aan de leden is medegedeeld, weshalve hij, namens de commissie, voorstelt de lezing niet te doen plaats hebben. Hiertoe wordt besloten, alsmede om het naar de afdeelingen te verzenden.

De agenda hiermede zijnde afgeloopen, wordt besloten de eerstvolgende zitting te houden op Maandag den 22sten a.s. des voormiddags te 10 uur.

De korte inhoud van bovenbedoeld rapport nopens de grenzen van het waterschap *Hunsingo* en van het waterschap *Oldambt en Fivelingo* komt hierop neder:

In het rapport over de verbetering van de scheepvaart-kanalen in deze provincie, door deze zelfde commissie den 16den Julij l.l. uitgebragt, is slechts met een enkel woord gesproken over den toestand waarin de landen, gelegen ten zuid-oosten van het voorgestelde scheepvaart- en afwaterings-kanaal van Groningen naar Delfzijl, ten opzigte der afwatering zouden worden gebragt.

Een afzonderlijk rapport werd daarvoor noodig geacht.

De commissie gaat hierbij eerst na, hoe te voorzien in de afwatering der gronden, noordwestelijk van het genoemd kanaal van Groningen naar Delfzijl. Twee wegen voor den waterafvoer zoude zij kunnen inslaan: hetzij door eene vereeniging van dat gedeelte met het waterschap Hunsingo; hetzij door het vormen van een afzonderlijk waterschap van dat gedeelte.

Van beide plannen worden de voor- en nadeelen besproken en uiteengezet.

» Wanneer wij — zoo laat de commissie zich hier ten slotte uit — in rekening brengen het voordeel, dat uit een onbelemmerd binnenlandsch verkeer te water wordt getrokken; wanneer wij waarderen het belang, dat er in gelegen is om bij westelijke winden naar de tegengestelde zijde te kunnen afstroomen, dat het geval zal zijn, zoo men evengenoemd deel met Hunsingo vereenigt; wanneer wij naar waarde schatten de omstandigheid, dat bij de sluiting van eene zijl, zoo die voor hare herstelling noodig wordt geoordeeld, de gelegenheid bestaat, om door andere sluizen het water af te voeren, dan achten wij de redenen die tegen de vereeniging voorkomen, niet zoo gewigtig, als die welke voor de vereeniging pleiten." De commissie adviseert dan ook te besluiten: » dat de gronden die gelegen zullen zijn ten noord-westen van het geprojecteerde scheepvaartkanaal van Groningen naar Delfzijl, en die vroeger door de zijlen te Delfzijl hun water ontlastten, gevoegd zullen worden bij het waterschap Hunsingo, dat evenwel denzelfden naam zal blijven behouden." Eene verbetering van de afwateringskanalen zal een noodzakelijk gevolg van die vereeniging moeten zijn.

Het overige gedeelte grond dat thans zijn water door de sluizen te Delfzijl loost en dat zuid-oostelijk van het geprojecteerde kanaal van Groningen naar Delfzijl ligt, zal naar het gevoelen der commissie geenszins tot een afzonderlijk waterschap moeten worden verheven, maar met de madelanden en met verschillende molenkoloniën die zich zuidwaarts van het Winschoterdiep bevinden en met het Termunter-zijlvest en het zijlvest van Oterdum worden vereenigd, onder den naam van het waterschap het Oldambt en Fivelingo.

Het is zeker, dat die koloniën en madelanden bij deze opneming in het waterschap belangrijk worden gebaat, en eene buitengewone opoffering daarvoor komt aan de commissie zeer billijk voor. Zij is daarom van oordeel, dat het aanleggen der afwateringen, voor zoo verre die in het gebied der koloniën en madelanden zullen liggen, even zoo wel als de duikers, die er worden gevorderd, om het water van die gronden onder de daaraan grenzende kanalen of wegen door te voeren, door die gronden moeten worden betaald, en dat zij bovendien tot de verbetering of den aanleg der hoofdkanalen en verdere werken hun aandeel zullen moeten bijbrengen.

Ten einde den waterstand in het alzoo vereenigd waterschap Oldambt en Fivelingo belangrijk te verlagen, zal het bouwen van eene sluis met kokers, of alleen van kokers, aan de Eems noodig zijn, daar toch de Termunterzijl gebrek aan ruimte heeft.

Deze nieuwe sluis en kokers, of kokers alleen, zullen moeten worden gelegd bij Farmsum, en door een ruim hoofdkanaal ten minste met het Meethuiser- en Schildmeer in verbinding worden gebragt. Buiten dat zullen de hoofdkanalen van de Termunter- en van de Oterdummerzijl en van de te bouwen zijl bij Farmsum door een ruim kanaal, ongeveer van de Scheve klap, langs den Overtogt, het Stinkvoort tot in het Farmsummer-maar loopende, verbonden worden, waarvan de afmetingen, zoo de Staten tot de vorenstaande vereeniging besluiten, in het reglement van het waterschap Oldambt en Fivelingo zullen worden bepaald.

De commissie acht het echter wenschelijk, de ruimte der zijl en kokers, of der kokers alleen, al dadelijk te bepalen, en is van gevoelen, dat daaraan eene ruimte zal moeten worden gegeven van 30 vierkante ellen onder het gewoon laag water.

Volgens globale begrooting van den hoofd-ingenieur van den waterstaat, zullen de kosten hiervan beloopen:

1) Voor de scheepvaartsluis, wijd 6 el, met slagdorpeldiepte van 1.80 el ÷ laag water, met 4 kokers, ieder wijd 4 el, bij eene bodemsdiepte van 1.20 el ÷ laag water *f* 238,000.

2) Van vijf kokers, ieder wijd 4 el, met bodemsdiepten van 1.50 el ÷ laag water *f* 207,000.

De commissie is voor het leggen van de sluis en kokers, waardoor eene scheepvaart met grootere schepen van het Oldambt naar Fivelingo en Hunsingo, en omgekeerd mogelijk wordt, die dus het nemen van den veel te langen omweg over Groningen onnoodig maakt, en die veel zal toebrengen, om het onderling verkeer te water te doen vermeerderen.

Die sluis en kokers zullen door en voor rekening der provincie moeten worden gelegd, en de andere kosten, die het graven en daarstellen van de zich zullen slepen, door het waterschap Oldambt en Fivelingo moeten worden gedragen, wat men niet onbillijk zal noemen, als men overweegt, dat dit waterschap over het geheel, en in al zijne deelen, door den verbeterden waterafvoer en den daaruit voortvloeijenden lageren waterstand belangrijk zal worden gebaat.

Het is op deze gronden dat de commissie voorstelt om te besluiten:

1. Dat tot een waterschap onder den naam van *Hunsingo*, onder goedkeuring des Konings, zullen worden vereenigd, het tegenwoordig waterschap Hunsingo, en de gronden gelegen noord-westelijk van het geprojecteerde scheepvaartkanaal van Groningen naar Delfzijl, voor zooverre die gronden thans door de sluizen te Delfzijl hun water ontlasten.

2. Dat tot een waterschap, onder den naam van het waterschap *Oldambt* en *Fivelingo*, onder 's Konings goedkeuring, zullen worden vereenigd de navolgende gronden:

a) Het Termunterzijlvest, met uitzondering van den grond gelegen ten noorden van het Winschoterdiep, tusschen de oude Hoeksloot en de scheiding van de gemeente Winschoten en Scheemda.

b) Het Oterdummer zijlvest.

c) De gronden gelegen ten zuid-oosten van het geprojecteerde scheepvaart-kanaal van Groningen naar Delfzijl, voor zoo verre deze gronden thans hun water naar de sluizen te Delfzijl zenden.

d) De gronden begrensd ten noorden door het Winschoterdiep, ten oosten door den weg door Foxhol, Kropswolde en Wolfsberge, ten zuiden door de scheiding van de provincie Groningen en Drenthe, en ten westen door het waterschap Westerkwartier; zullende het Zuidlaardermeer en Foxholstermeer en diep en het Drentsche diep niet in het waterschap zijn begrepen.

e) De molenkoloniën gelegen ten zuiden van het Winschoterdiep, tusschen den weg door Foxhol, Kropswolde en Wolfsberge en de scheiding van het Termunterzijlvest bij de Boerenwijk, voor zooverre deze molenkoloniën onder Foxhol, Kropswolde, Wolfsberge, Hoogezand, Nieuwe-Compagnie, Kiel-Compagnie, Kalkwijk, Kleinemeer, Sappemeer, Borger- en Trips-Compagnie, en Zuidbroek zijn gelegen; zullende de onbemalene gronden die zich te midden van- of ten noorden aan deze molenkoloniën bevinden, in de vereeniging worden opgenomen.

f) De molenkolonie Kostverloren, Spitsbergen en de Jagerswijk.

g) De molenkolonie tusschen het Ooster- en Westerdiep in de gemeente Veendam gelegen.

3. Dat alle eigendommen, enz. van het zijlvest der drie Delfzijlen, van de afzonderlijke zijlvesten en van de deelen, met uitzondering van die der molenkoloniën, voor zoo verre deze door het geprojecteerde scheepvaart-kanaal in twee deelen worden gescheiden, tusschen die deelen zullen worden verdeeld, in verhouding van de grootte van den grond.

4. Dat al de wateren, waterwerken en de waarmanswoning liggende ten noordwesten van dat scheepvaart-kanaal, zoowel als de baten, schulden enz., zullen overgaan tot het waterschap Hunsingo.

5. Dat de kosten van de verdieping en graving der kanalen (zullende alsdan het Damsterdiep minstens op 1,80 el ÷ het aangenomen peil worden gebragt) in het sub 1 genoemd deel, dat thans zijn water te Delfzijl loost, door het vereenigd waterschap Hunsingo zullen worden gedragen.

6. Dat het peil van het gedeelte grond, dat sub 1 ter vereeniging met het waterschap Hunsingo is voorgesteld, hetzelfde zal zijn, als hetgeen voor het tegenwoordig waterschap Hunsingo is vastgesteld.

7. Dat al de wateren en waterwerken, liggende in het gedeelte van den grond thans uitwaterende door de sluizen te Delfzijl, dat ten zuid oosten van het geprojecteerde scheepvaart-kanaal is gelegen, zoowel als de baten en schulden en die van het Oterdummer en Termunterzijlvest en zijne schepperijen, zullen komen ten voordeele, laste en gebruik van het waterschap Oldambt en Fivelingo.

8. Dat de kosten voor de kanalen gevorderd, die gelegd zullen worden in de sub 2 onder letter *d*, *e*, *f* en *g* gemelde gronden, alsmede voor de gevorderde duikers, door die gronden moeten worden gedragen en omgeslagen, naar eenen grondslag, die in het reglement voor het waterschap Oldambt en Fivelingo zal worden opgenomen.

9. Dat de kosten van verdieping, graving en aanleg van kanalen en van werken, die in het waterschap noodig worden geoordeeld, met uitzondering van die welke sub 8 zijn vermeld, door het waterschap Oldambt en Fivelingo zullen worden gedragen, naar den grondslag, die in het reglement zal worden aangenomen.

10. Dat er bij Farmsum voor rekening der provincie eene sluis zal worden gelegd, die later door het waterschap zal moeten worden onderhouden, van 6 el wijdte, enz., overeenkomstig het bovenbepaalde.

11. Dat het peil van het waterschap Oldambt en Fivelingo niet hooger zal mogen worden aangenomen, dan op 0.5 el boven gewoon laag water te Termunterzijl; dat de gronden sub 2 onder de letter *d*, *e*, *f* en *g*, op een verhoogd peil zullen worden gehouden, dat niet hooger zal mogen zijn, dan het laagste binnenpeil der tegenwoordige aldaar bestaande molenkoloniën.

12. Dat de baten en schulden van de molenkoloniën in beide waterschappen aan die koloniën zullen verblijven, onverschillig of de molens al dan niet worden opgeruimd.

13. Dat de tijd, op welken de vereeniging van ieder der in sub 1 en 2 genoemde waterschappen in werking treedt, bij het voor beide te ontwerpen, en door de Vergadering vast te stellen reglement zal worden bepaald.

14. Dat de alzoo vereenigde waterschappen ieder door een bestuur en een reglement zullen worden beheerd.

15. Dat aan Ged. Staten worde opgedragen, op de hiervoren bepaalde vereenigingen van waterschappen de goedkeuring van Z. M. den Koning te verzoeken, en van de uitkomst aan de commissie, ter zake de verdeeling der provincie in waterschappen, en aan de commissie belast met de herziening der reglementen van de waterschappen kennis te geven.

16. Om evengenoemde commissiën, ieder voor zooveel haar aangaat, te magtigen om, als de goedkeuring des Konings zal zijn verkregen, dadelijk over te gaan tot het opnemen der, en het doen van een voorstel over de in die waterschappen uit te voeren werken, en tot het ontwerpen van de reglementen voor die vereenigingen.

17. Om verder met de nog bestaande besturen in overleg te treden, en om de ontworpene reglementen ter visie der ingelanden te leggen; alles zoo als die commissiën ieder voor voor zich, zullen vermeenen te behooren.

Het adres door 134 der notabelste ingezetenen van de gemeente Sappemeer aan de Staten dezer provincie verzonden, is van navolgenden inhoud:

» De ondergeteekenden, allen notabele ingezetenen der gemeente Sappemeer, nemen de vrijheid uwed. bij deze bescheidenlijk te kennen te geven:

» Dat zij telkens met belangstelling hebben gadegeslagen de verschillende sedert jaar en dag elkander opgevolgd hebbende plannen, rakende eene verbetering der scheepvaart- en afwateringskanalen in deze provincie, daar men het algemeen in deze provincie heerschende gebrek, te veel water voor den landbouw en te weinig water voor de scheepvaart, binnen deze gemeente in hooge mate gevoelt.

» Tot aantooning daarvan, hoe over het algemeen ook bekend, zal het wel genoeg zijn, wat deze gemeente betreft, te zeggen, wat het *te veel water voor den landbouw* aangaat, dat alle landen gelegen aan de geheele zuidzijde- en ten oosten het Noordbroeksterdiep aan de noordzijde des hoofddieps binnen deze gemeente, bemalen moeten worden, 't welk telken jare veel te wenschen overig laat, daar, bij hooge waterstanden, stilten en regentijden, meermalen die landen onder water geraken en wel al zeer spoedig die, gelegen aan de oostzijde van het Noordbroeksterdiep, en welke producten die landen alsdan opleveren, zal wel niet behoeven te worden gezegd; ieder uwer beseft zulks gereedelijk; — en wat het te *weinig water voor de scheepvaart* aanbelangt, dat bij lage waterstanden dikwijls ter naauwernood schuiten met *gedeelten* van ladingen turf het hoofddiep kunnen passeren, zonder hier en daar nog aan den grond vast te raken, waardoor veel schade en oponthoud aan de binnenlandsche scheepvaart wordt berokkend; terwijl nieuwgebouwde zeeschepen bij lage waterstanden geheel niet en bij middelmatige waterstanden niet dan zeer bezwaarlijk te water kunnen worden gelaten en ten gevolge van de naauwte en te weinig hoogte der hooghouten, bruggen, boogen enz., niet dan half gesloopt naar Groningen kunnen worden vervoerd.

» Dat deze stand van zaken dringend voorziening eischte, zal ieder gereedelijk moeten toestemmen. 't Was dan ook daarom dat men meermalen beproefde dat hierin mogt worden voorzien, en dat de bekende nota's van den heer Commissaris des Konings in dit gewest, rakende de verbetering der scheepvaart- en afwateringskanalen, hunne belangstelling in hooge mate hebben gaande gemaakt, en men te regt durfde verwachten dat, nu het hoofd der provincie deze aangelegenheid ter harte nam en de bestaande gebreken in al zijnen omvang met een' helderen blik inzag, alsnu de tijd daar zoude zijn dat van *spreken* tot *handelen* zou worden overgegaan.

» Adressanten hebben zich daarin dan ook niet vergist: de ontwerpen thans bij U in behandeling getuigen van den vasten wil die er bestaat om die bestaande gebreken en beletselen op te ruimen, door den landbouw van het overtollige water te ontdoen, de scheepvaart eene onbelemmerde vaart te verzekeren, den scheepsbouw eene vrije ontwikkeling te verschaffen en den handel eene vrije uitbreiding te geven.

» Uwe uit te brengen stemmen, Mijne Heeren! over deze ontwerpen zullen het toekomstig lot dezer overigens zoo schoone provincie beslissen! De aanhangige ontwerpen toch zijn, bij bedaard en onbevooroordeeld nadenken, eene levensvraag voor de provincie. Bij aanneming dier ontwerpen wordt de waarde der vaste eigendommen over het geheel genomen verbazend vermeerderd, daar het productief vermogen der landen aanzienlijk wordt vergroot; de binnenlandsche scheepvaart van de belemmeringen ontheven, de scheepsbouw van alle hem kwellende banden ontdaan; waardoor deze zelfs met andere provinciën en landen zal kunnen wedijveren; de handel tot eene nimmer gekende hoogte opgevoerd, ten gevolge van al hetwelk de nijverheid zich noodwendig en belangrijk zal uitbreiden; in één woord, waardoor de geheele provincie zal worden hetgeen die reeds sedert lange jaren kon en moest geweest zijn.

» Van Uwe stemmen, Mijne Heeren, zal voor deze provincie dus alles afhangen. Men bedenke wel, dat er nimmer gunstiger tijd kon komen tot aanneming en uitvoering dier ontwerpen; alomme toch heerscht thans welvaart en bloei; in andere provinciën gaat men mede voorwaarts: in deze stelt men tot ontwikkeling voldoende binnenlandsche scheepvaartkanalen daar, in gene scheepvaartkanalen voor de buitenvaart, in andere legt men spoorwegen; en zou deze provincie, voorzeker ééne der verlichtste van het geheele Rijk, van dat alles verstoken blijven? Zou deze provincie, bij het eventueel leggen van een spoorweg, verstoken blijven van een goed voldoend scheepvaartkanaal voor de buitenvaart, dat de gemeente Groningen zeker en gemakkelijk met de zee verbindt, en waardoor deze tot eene groote koop- en handelstad kon gedijen, en waarbij de landbouw een zoo groot belang heeft? Adressanten beschouwen zulks onverantwoordelijk! vooral thans, nu er alle vooruitzigt op een aanzienlijk Rijks subsidie bestaat, nu er met zoo betrekkelijk weinig opoffering eene geheele verbetering der afwatering en der bestaande en een nieuw scheepvaartkanaal op het beste zeegat van het geheele Rijk kan worden verkregen. Men voere niet aan, dat deze of die gemeente bij de uitvoering dier ontwerpen meer belang heeft dan eene andere. Kleingeestig denkbeeld voorwaar! Zulks is een noodzakelijk gevolg en zal bij daarstelling van provinciale werken altijd het geval zijn. 't Is eene stellige, eene onomstootelijke waarheid, dat ieder gemeente in deze provincie, wààr ook gelegen, ieder ingezeten, in wat rang of stand ook geplaatst, groot belang bij de aanneming en uitvoering dier werken heeft. Immers door verbetering der afwateringen worden de gronden productiver; door verbetering der scheepvaartkanalen, het vervoer minder kostbaar en door den aanleg van een scheepvaartkanaal op het beste zeegat van het geheele Rijk, kan er een zeer gemakkelijk en goedkooper aan- en afvoer van alle producten plaats hebben op en van Groningen, het centrum der provincie, van- en naar de verst gelegene landen, en van dat centrum over de geheele provincie. En zou daarbij niet een ieder groot belang hebben? Hoe meer vertier en bedrijvigheid toch, hoe meer welvaart; en gaat het den een goed, het blijft niet uit of een ander trekt daarvan vruchten.

» De onvoldoende staat van het Reitdiep en van het Friesche zeegat zijn voldoende bekend. Ieder deskundige die de waarheid liefheeft zal zulks getuigen; alle zeevarende schippers dezer gemeente, wier getal toch tot 61 is geklommen, hebben ten allen tijde als uit éénen mond verklaard, dat dit zeegat het slechtste en gevaarlijkste van het geheele rijk is. Dáárom dan ook zal Groningen bij dat eenige middel van communicatie met de zee, nimmer bestendig en duurzaam kunnen bloeijen; dáárom dan ook zal Groningen op den duur nimmer met andere zeevarende provinciën kunnen wedijveren; dáárom dan ook zal Groningen bij dat eenige zeevaartkanaal nimmer tot eene handelstad van eenige beteekenis kunnen gedijen.

» De ondervinding heeft zulks reeds meer dan genoeg geleerd! Groningen en de geheele provincie hebben daar reeds lang genoeg onder gezucht en daartegen geworsteld. Enkelen mogen er zijn, die om hun eigen belang of bekrompen inzigten blijven beweren dat dit zeegat en dat kanaal voldoende zijn, en zich niet ontzien daaromtrent in hunne geschriften onnaauwkeurigheden, zooals onder anderen *twee voeten* diepgang der schepen *meer* op te geven dan daadwerkelijk het geval was, aan het publiek op te disschen, met verzwijging der gunstige gelegenheid, *hooge waterstand*, waaronder dezelve konden binnenkomen; doch aan het belang en de bekrompen inzigten van die enkelen, kan toch de provinciale welvaart niet worden opgeofferd.

» Mijne Heeren! het toekomstig lot der geheele provincie is thans in uwe handen; uwe roeping is thans schoon, verheven en gewigtig: dat Gij allen zonder onderscheid die roeping, door het geven uwer goedkeurende stem aan de U aangeboden ontwerpen, moogt beseffen. Dan voorwaar zult Gij aan der adressanten vurigste wensch voldoen en zal het nageslacht het jaar 1856 voorzeker steeds dankend gedenken.

SAPPEMEER, 11 September 1856.

'T welk doende,
(volgen de onderteekeningen).

Door de Kamer van Koophandel en Fabrijken te Groningen is aan de Provinciale Staten een adres opgezonden van navolgenden inhoud:

» In uwe vergadering van den 16den Julij l.l. is door de staatscommissie benoemd den 13den Julij 1855, rapport uitgebragt betrekkelijk de algemeene verbetering der scheepvaartkanalen in deze provincie. Geroepen om binnen de ons aangewezen grenzen de belangen van handel en nijverheid zoo veel mogelijk te behartigen en voor te staan, hebben wij gemeend van dit rapport kennis te moeten nemen en de daarbij gedane voorstellen met de meeste naauwgezetheid te moeten onderzoeken.

» Bij dit onderzoek stelden wij op den voorgrond, dat zoowel de waterbouwkundige als de financiële zijde van dit plan buiten den kring onzer kennisneming was gelegen. Het lag niet aan ons te beoordeelen, in hoe ver zwarigheden van waterbouwkundigen of financiëlen aard de voorgestelde verbeteringen zouden kunnen in den weg staan. Wij stelden ons daarom alleen de vraag: *zullen handel en nijverheid, scheepvaart en scheepsbouw in dit gewest door het tot stand komen der voorgestelde werken worden bevorderd?*, en na het te zake ingesteld onderzoek meenden wij op die vraag een toestemmend antwoord te moeten geven.

» Het veel omvattende van het plan der commissie, dat zich uitstrekt over de geheele provincie, konde volgens onze bescheidene meening, geene reden zijn, om daaraan geene goedkeuring te schenken. Integendeel waren wij van oordeel, dat juist daardoor dit plan zich bijzonder moest aanbevelen. Immers valt het niet te ontkennen, dat al de voorgestelde verbeteringen met elkander niet alleen in een naauw verband staan, maar daarenboven, elk op zich zelve, in het belang van de welvaart van dit gewest dringend gevorderd worden. Dit zoo zijnde, dan is het ongetwijfeld ook verkieslijk, dat men reeds bij den aanvang, den geheelen weg, dien men wenscht af te leggen, overzien kan. Wordt er daarentegen afzonderlijk tot de uitvoering, nu van het eene, dan van het andere werk, elk op zich zelf, besloten, dan loopt men voorzeker gevaar, dat het tusschen alle bestaande verband uit het oog worde verloren, en dat men morgen geheel of ten deele zal moeten afbreken, wat men gisteren heeft opgebouwd. Deze klip kan alleen worden ontweken, door (zooals de staatscommissie voorstelt) al de noodige verbeteringen in eens zamen te vatten en op eene systematische wijze tot de uitvoering van al die werken te besluiten.

» Wij zijn dus overtuigd, dat (daargelaten al de bezwaren van waterbouwkundigen of financiëlen aard,) uit het oogpunt van den handel en de nijverheid van dit gewest, het zeer wenschelijk is, dat tot de uitvoering dier voorgestelde werken moge worden besloten. Dan zullen wij ons binnen een betrekkelijk kort tijdsbestek in 't bezit van goede scheepvaartkanalen, die al de deelen der provincie te zamen en de geheele provincie met de zee verbinden, mogen verheugen en alle redelijke wenschen in eens voor goed zien bevredigd. Gesterkt door die overtuiging, aarzelen wij dan ook niet, U, Mijne Heeren! als onzen wensch te kennen te geven, dat het rapport der commissie uwe goedkeuring zal kunnen wegdragen en uw zegel daaraan zal kunnen worden gehecht."

Door D. S. ADEMA en 62 andere ingezetenen van Visvliet en Pieterzijl is het volgende adres aan de Staten der provincie Groningen opgezonden.

Aan het Collegie van de Heeren
Staten der provincie Groningen.

MIJNE HEEREN!

Gehoord hebbende dat uwe vergadering in behandeling heeft genomen of zal nemen de regeling der belangen voor het nieuw opgerigte of op te rigten waterschap Westerkwartier, vermeenen de ondergeteekenden, landbouwers, handelaren, fabrikanten, neringdoende en belanghebbende ingezetenen van Visvliet en Pieterzijl, in de gemeente Grijpskerk, hunne bezwaren en wenschen mits deze ter uwe kennis te moeten brengen.

Toen in 1637 door de Staten van Friesland aan de Staten van Groningen de heerlijkheid Visvliet werd verkocht, bleef bij de aanwijzing van Visvliet's verpligting de vrije, kostelooze afwatering door de Munnikenzijl verzekerd.

Ofschoon toejuichende uwe pogingen om het productief vermogen der provincie te vergrooten, gelooven wij echter, dat in de toekomst, met de voorgestelde veranderingen in het nieuwe waterschap Westerkwartier, geenerlei voordeelen voor *ons* zijn te wachten; waarom wij de uitvoering der werken, als verzwarende lasten voor het waterschap noodzakelijk makende, met zorg te gemoet zien.

Immers, bij de afdammingen van de Visvlietervaart aan haren uitgang, en de Pieterzijlstervaart (nog het Zijldiep) aan hare einden, zooals uwe commissie in haar voorloopig rapport van den 8sten Julij 1856 heeft voorgedragen, wordt voor beide dorpen alle scheepsdoortogt gestremd.

Thans voeren wij onze producten af- en ontvangen onze benoodigdheden met twee marktschepen op Groningen, twee op Dokkum en twee op Leeuwarden, zonder van ander af- en toevoer, b.v. door de Munnikenzijl, te gewagen.

En welke zal de communicatie in de toekomst zijn? Heeft men hier niet evenzeer belang bij het Westen als bij het Oosten?

De nadeelen, die bij de voorgedragen veranderingen ons te wachten staan, springen te zeer in het oog, dan dat wij die hier rekenen te moeten ontvouwen.

Eene andere rigting aan de waterkeering bijlangs de Friesche grens te geven, b. v. de oude dijk bijlangs de Lauwers over Schalgendam en Visvliet naar Pieterzijl en van daar onmiddellijk bijlangs het Zijldiep naar den Zeedijk bij Munnikenzijl, — afsluiting der Visvlietervaart met een verlaat, en opheffing van de voorgedragen afdammingen, zou aan onze wenschen tegemoetkoming geven. De mindere kosten, die zulke rigting der waterkeering wegens vergravingen *dan* zou vorderen, kunnen onzes bedunkens ruimschoots de kosten vergoeden van het leggen en onderhouden van gezegd verlaat. Daardoor bleef de doortogt hier open en vrij, en vonden landbouwers, fabrikanten, kooplieden en neringdoenden geene belemmering in de bestaande communicatie.

Ondergeteekenden, voor zooverre zij landerijen bezitten gelegen tusschen de Lauwers en de Pieterzijlstervaart en ten westen van den ouden dijk, loopende van Pieterzijl over Visvliet tot Schalgendam, alsmede alle andere daarbij belanghebbende ingezetenen van Visvliet en Pieterzijl, vinden zich verpligt te protesteren tegen de opname onder het nieuwe waterschap Westerkwartier; — en nemen tevens de vrijheid uwe vergadering voor te stellen:

Dat de rigting van gedachte waterkeering moge genomen worden bijlangs de Friesche grens van af den Zeedijk bijlangs het Zijldiep naar Pieterzijl; van daar langs den ouden dijk over Visvliet naar Schalgendam; — de Visvlietervaart af te sluiten met een verlaat, — en van de afdamming der Pieterzijlstervaart af te zien, ten einde de vrije doortogt voor de beide plaatsen verzekerd blijve.

VISVLIET-PIETERZIJL, 12 September 1856.

't Welk zijn doende:
D. S. ADEMA.
enz.

AANBESTEDING.

GRONINGEN, 15 Sept. Heden morgen werd door den plaatselijken kommandant alhier aanbesteed: de leverantie van fourages ten behoeve der troepen te paard, die te dezer plaatse van den 1sten Nov. 1856 tot den 31sten Oct. 1857 garnizoen zullen houden. Hierop werd ingeschreven door den heer G. H. LUNSINGH, te leveren 10 Ned. ℔ haver tegen *f* 1,12, 10 ℔ hooi *f* 0,48½, 10 ℔ stroo *f* 0,22; terwijl de heer H. AALFS de leverantie aannam voor 10 ℔ haver *f* 1,10, 10 ℔ hooi *f* 0,44 en 10 ℔ stroo *f* 0,22.

KERKNIEUWS.

LEEUWARDEN, 13 Sept. Heden is, uit het bestaande zestal, het volgende alphabetisch gestelde drietal geformeerd: Dr. E. LAURILLARD te Zandpoort; W. L. RIEHM te Vlaardingen, en W. SCHEUER, W.z. te Zevenhuizen.

— Beroepen: te Molenaarsgraaf, ds. D. NIESSEN, pred. te Zoutelande; — te Elspeet, ds. J. VAN DER WERFF, pred. te Kesteren, en te Poortvliet, ds. C. D. L. BÄHLER, pred. te Wemeldinge.

— Ds. C. L. F. DE TALMA te Scherpenzeel heeft voor het beroep naar Vaassen bedankt; — ds. M. V. LEEUWEN te Garderen, andermaal voor dat naar Garijp c. a.; — ds. D. BRESSER te Strijen voor dat naar Oldebroek, — en ds. J. H. A. C. HANEWINCKEL te Ravesteijn voor dat naar 's Heer Abts- en Sinoutkerke.

(*Ingezonden.*)

In de Groninger Courant van Woensdag den 10den en Zondag den 14den September j.l. staat de 67 ℔ oude rogge, die de daaraan voorgaande marktdagen alhier aan de beurs was gebragt, als genoteerd naar *f* 8,30. Dit was het gewigt waarnaar de stedelijke regering te voren de zetting van het roggenbrood regelde. Volgens het daarvan bestaand tarief, zoude een brood van 4 Ned. ℔ met de rijks- en gemeentebelasting alsdan moeten kosten 50 cents. Die belasting à 6½ is afgeschaft. Wanneer men nu die van de 50 cent aftrekt, dan krijgt men 43½ cent, dat het brood van 4 Ned. ℔ thans moest kosten en dat dus volgens de stedelijke zetting 2½ cent te hoog is. Is dit vergissing?

Hoogst wenschelijk zoude het derhalve zijn, indien ook hier eene broodbakkerij op groote schaal wierd ingerigt, opdat men het brood naar den prijs der rogge betaalde.

R.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 16 *September.*

NEDERLAND Werk. Schuld	à 2½ pCt.	63⅞.
Dito Dito	» 3	» 75⅞.
Dito Dito	» 4	» 95⅜.
OOSTENRIJK Metalliek	» 5	» 76¼.
Dito 1851 en 1852	» 2½	» 39¼.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5	» 84¼.
Dito Nation. Metall	» 5	» 77¼.
SPANJE Onbep. St.	» 1¼	» 24⅛.
Dito Binnenl	» 3	» 39⅜.
PORTUGAL	» 3	» 45⅛.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5	» 103¼.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5	» —
Dito bij *Hope*	» 4	» 85½.
Dito bij *Stieglitz*	» 4	» 85¼.
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5	» 94⅞.
Dito 6de serie	» 5	» 95¾.
Wisselkoers op Londen	zigt..	*f* 11.72.
Dito	6/m...	- 11.62.

LONDEN, 16 *September.* Consols 93⅞.

PARIJS, 16 *September.* Fransche 3 pCt. 70.75.

WEENEN, 16 *Augustus.* Metalliek 5 pCt. *f* 83¼. Nat. Leening *f* 85¼. Wissel op Londen *f* 10.07. Zilver *f* 4¼.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 12 Sept., *Donema* Laura en Adèle, Bat.; — 13 *de Vries* Zwaant. Margrietha, Petersb.; *Nanninga* Elsina, Riga; *Bouten* Cath. Elisab., Dantzig; *de Jong* Maria, Frederikstad.

TEXEL 12 Sept., *Pruim* Lucas Wicher, Newc.; — 13 *de Jong* Twee Gezusters, Yarmouth; *Gnodde* Antilope; Hartlep.; *Bakker* Anne en Willem, Archangel; *Basberg* Alida en *Smit* Anna Elisab., Noorw.;

VLIE 12 Sept., *Helmers* Stad Steenwijk, Riga; *Piebes* Elisab., Noorw.

HELVOET 12 Sept., *Goudswaard* Maria Elisab., Pitea.

VLISSINGEN 11 Sept., *Voogd* de Weldaad, Koningsbergen; — 12 *Engelsman* de Vlijt, Riga.

MELBOURNE 12 Junij, *Roseboom* Jacoba Cornelia, Hong Kong; — 18 *Tonjer* Everdina Elisab., Shanghae.

SYDNEY 17 Junij, *Lindeman* Kenau Hasselaar, Hong Kong.

ADELAIDE 29 Mei, *Kluin* Juno en *Ruhaak* Cornelis Smit, H. Kong.

MARSEILLE 10 Sept., *Harms* Jeanette Maria, Taganrog.

GIBRALTAR 30 Aug., *v. d. Sloot* Wilhelmina, n. Malaga en 2 Sept. *v. d. Gaauw* Maria Johanna, beide v. Vlaardingen.

BORDEAUX 11 Sept., *Lovius* Trekvogel, Amst.

ABBEVILLE 8 Sept., *Jonkhoff* de Hoop, Riga.

Bij DEAL 10 Sept., kapit. baron *Collot d' Escury* Ned. oorl. fregat Doggersbank, n. de Middell. zee, en *Visser* Zaanstroom, n. La Rochelle, beide v. Texel, *Visser* Fosca Helena, v. Amst. n. Newyork.

Bij DOUVRES 9 Sept., *Detering* Hercules, v. Amst. n. Napels; — 10 *Brandt* Eclipse, v. Geffle n. Batavia.

Bij DUNGENESS 10 Sept., *Spiegelberg* Geertruida Maria, v. Havre n. Dordrecht.

BELFAST 9 Sept., *Donga* Annegiena, Galatz.

NORTH SHIELDS 10 Sept., *Hansen* Hillechiena, Amst.; *Klein* Concordia, Aberdeen.

BREMERHAVEN 10 Sept., *Emmelkamp* Annech., Dantzig; *Joosten* Vr. Hillechina, Stettin; *Olthoff* Abeldina, Dantzig.

BRUNSHAUSEN gepass. 12 Sept., *de Jonge* Catharina, Koningsb.

BOLDERAA 6 Sept., *Peper* Alida, *Lindeboom* Herm. Hender. en 7 *Wijma* Stad en Landen, Amst.

Vertrokken.

AMSTERDAM 12 Sept., *de Groot* Engelina Jacoba en *Hangelbroek* Antje Witsenborg, avontuur; — 13 *Driest* Jan Visser, Napels; *Jager* Margrietha Antina en *Konter* Willem Cornel., Petersb.; *Suk* Welvaart, Bremen; *Strating* Jantina, avontuur.

TEXEL 12 Sept., *Welger* Christina Alida en *Poles* Reina Arendina, Sur.; *Beukes* Santa Rosa, Curaçao; *van Os* Libra, Konst.; *de Jonge* Petrus Jacobus, Genua; *Legger* Courier, Lissabon; *Fokkema* de Hoop, Londen; *Huges* Catharina en Maria, Newc.; *Postema* Martha, Petersb.

VLIE 12 Sept., *Berkhuis* Margaritha, Gibraltar; *Teenema* Jonge Brechtus, Petersb.; *Peters* Antoinette, Riga; *de Jong* Margar. Hendr., *Mulder* 3 Gezusters en *Schoe* Amicitia, Noorw.; *Tiktak* Jant. Fennech., *Scholtens* Hillechina Scholtens en *Botje* Gesina Alida, avontuur.

BRIELLE 12 Sept., *Verstok* Regina Elisab., Newc.
MAASSLUIS 12 Sept., *Puister* Rieka en *Munneke* Marchiena Gesina, avont.; — 13 *Boomgaard* Ecliptica, St. Sebastian; *van Ingen* Geertruida, Libau; *Steffens* Willem, avontuur.
VLISSINGEN 10 Sept., *Kamminga* Eendragt en *Duintjer* Catharina, Wismar; — 12 *de Weerd* Willem, Triest; *Meijer* Wilhelm. en *Bekkering* Gesina, Koningsb.
SYDNEY 4 Junij, *de Winter* Antoinette, Java; — 7 *Jaski* Stad Utrecht, Manilla; *Buykes* Ambarawa, Macasser.
ACAPULCO 5 Julij, *Rotgans* Courier, Chincha.
VENETIE 4 Sept., *Bakker* Zeebloem, v. Triest n. de Levant.
FALMOUTH 10 Sept., *Prange* Graaf Adolph, Kroonstad.
BRISTOL 9 Sept., *Roosjes* Maria Beerta, Hamburg.
GRANGEMOUTH 9 Sept., *Lever* Onderneming en — 10 *van Sluis* Annechiena, Bremen.
St. DAVIDS 9 Sept., *Jongman* Margretha Augusta, Petersb.
HARTLEPOOL 10 Sept., *Lange* Wester-kwartier, Amst.
LIVERPOOL 10 Sept., *v. d. Baan* Johanna en 12 *Homan* Groot Zeewijk, Riga.
GLOUCESTER 11 Sept., *Bendix* Quatre Bras, Liverpool.
WATERFORD 10 Sept., *v. d. Plas* Jacobus, Liverpool.
HAMBURG 13 Sept., *Kruisinga* Vr. Reina, Gron.; *Stuitje* Jochemina, Harburg.
CUXHAVEN 11 Sept., *Ma'sen* Anna Catharina, Porto Alegro; *Molenaar* Pollux, Petersburg.
KIEL 11 Sept., *Das* Hermanna Das, Dantzig.
TRAVEMUNDE 13 Sept., *Duiven* Herstelling, Petersb.; *Coerkamp* Eersteling, de Oostzee.
SWINEMUNDE 8 Sept., *de Graaf* Hermanna Gesina, Emden.
BOLDERAA 5 Sept., *Slinger* Gesina en 6 *Huges* Anna Catharina, Elseneur; *de Boer* Eendragt, België.
DANTZIG 8 Sept., *de Boer* Jantina Petronella, Zwolle; *van Reen* Vereeniging, *de Jonge* Wilhelmina, *Harkema* Meinskina, *Brouwer* Petronella, *Schaap* Geerdina Geertruida, *Bartels* Gesina, *Waterborg* Karsina, Amst.; — 9 *Mandema* Drie Gesusters en *Zoutman* Hendrika, Gron.; *Gort* Wubbina Venema, Antw.; — 11 *Pluktje* Tetsia, Harl.
PILLAU 10 Sept., *de Groot* Twee Gebroeders, Amst.
TONNINGEN 7 Sept., *Lever* Alberdina en *Scheur* Jacoba Gesina, Koppenh.; — 8 *Oostra* Annechiena en *de Jonge* Jantina, Cappeln.
HOLTENAT 10 Sept., *de Graaf* Harmanna Gesina, Emden.
RENDSBURG 9 Sept, *Forma* Frouke, Amst.; *de Jonge* Catharina, Buxtehude; — 10 *de Haan* Jantina Gesina, Dordrecht; *de Haan* Aurora, Kiel.

In lading.

LONDEN 11 Sept., *Struik* Dankbaarheid, *Mooi* Geertje en 12 *Bosseling* Elsina, Koningsb.

Zeilklaar.

TAGANROG 4 Sept., *Sikkens* Jacqueline en Elisa, Kanaal.
LONDEN 11 Sept., *Faber* Hendrika Catharina, Rott.; *Scholtens* Maria, Wijburg; *Mulder* Grietje de Groot, Stockholm; — 12 *Duintjer* Friso, Stettin.

GRONINGEN, 13 Sept. Binnengekomen de nieuwgebouwde schoonergaljoot Margiena Rosetta, groot p. m. 100 last, kapit. *H. E. Koning*, van Wildervank, gebouwd bij *W. Bodewes*, te Martenshoek.

ZOUTKAMP, 14 Sept. Vertrokken 12 Sept., *Dost* Sietskina, Hamb.; *Stark* de Vr. Jacoba, Gluckstadt; *Prins* Annechien en Jantje, avont.

Zeilklaar 12 Sept., *Juhy* Jane, Ipswich; *Astuling* Catharina Cornelia, avontuur.

TERMUNTERZIJL, 14 Sept. Binnengekomen 8 Sept., *Euen* Cathar., Stettin; *Deters* Maria, Oldenburg, 9 *Bakker* Jantje en *Biese* Sophia, Bremerh.; — 10 *Oostra* Roelina en *Hazelhof* Roelina, Noorw.; — 11 *Burmann* Geziena en 12 *Burmann* de Vr. Geziena, Oldenburg.

Vertrokken 8 Sept.; *Bakker* de Hoop, 11 *Zoutman* de Jonge Wigcher en *Kettwig* Antonius, op avontuur.

Zeilklaar 14 Sept., *Ugen* Anna Sieberdina, *Wijpes* de Vriendschap en *Horning* Jantina, Noorw.; *Visser* Bruno en *Hollner* Johanna, Leer.

HARLINGEN, 12 Sept. Binnengekomen *Hoedemaker* Onderneming, Frederikstadt.

FREDERIKSHAVEN, 9 Sep. Het schip Tjadda (vroeger gemeld), is gezonken en wrak en zal den 13 dezer verkocht worden; van de lading is niets geborgen.

Gepraaid den 18 Julij, op 21° 20′ Z.Br., 5° O.L., *Adriaans* Cathar., v. Rangoon n. Rott. — Den 8 Sept., op 49° N.Br., 8° W.L., *Zeeman* Amerika, v. Bat. n. Amst; op 49° 24′ N.Br., 5° 45′ W.L., *Hageman* van Bosse, v. Rott. n. Bat. — Den ...., op 43° N.Br., 12° W.L., *Flens Jzn.* Johanna en Geertruida, v. Amst. n. Bat.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

9 Sept. *Meesenbroek*, Wierd. Hendr., v. Amst. n. Petersb., m. suik.
10 —— *de Groot*, Klasina Arendina, v. Newc. n. Petersb., m. soda.
11 —— *Slinger*, Gesina, v. Riga n. Amst., m. hout.
Huges, Anna Cathar., v. Riga n. Schotland, m. vlas.
de Vries, Het Toeval, v. Bergen n. Stettin, m. haring.
Prins, Twee Broeders, v. Bergen n. Riga, m. haring.
Karst, Lambertha, v. Amst. n. de Oostzee, m. ballast.
Vil, Hendrik Pieter, v. Petersb. n. Amst., m. hennep.
de Groot, Margrietha, v. Amst. n. de Oostzee, m. ballast.
v. d. Wal, Geerdina, v. Rott. n. Petersb., m. suiker.
12 —— *de Groot*, Lucas Wildervank, v. Amst. n. Petersb., m. suik.

De wind den 9 Sept. O., Z.W., Z.O.; den 10den O., Z.O.; den 11den O.N.O.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 14 Sept., *van Duin* Philips van Marnix, Batavia.
TEXEL 14 Sept., *v. d. Wal* Helena, Umea; — 15 *Kuiper* Vijf Gesusters, Newc.; *Visser* Twee Alida's, Nerva; *Lange* Westerkwartier, Hartlepool.
VLIE 12 Sept., *de Vries* Zwaant. Margr., Petersb.; *Ahrens* Maria Bertha, *Boiten* Cath. Elisab. en *Bolhuis* Gezina, Dantzig; — 13 *de Boer* Willem, *de Jong* Goede Verwachting, *Onnes* Morgenster, *Wever* Elisab. Maria, *Smit* Cath. Frederika en *Brouwer* Anje, Frederikstad.
BRIELLE 14 Sept., *Vlas* Marianne, Koningsb.
CARDIFF 11 Sept., *Nagel* Afina Alberdina, Brest.
Bij FALMOUTH 12 Sept., *Bakker* Sophie, Konst.
Bij SCILLY 9 Sept., *Gollards* Corn. en Henriëtte, v. Akyab n. Amst.
LISSABON 5 Sept., *Kuipers* Maasnymph, Newyork.
QUEENSTOWN 11 Sept., *Caspers* Fenna, Konst.
LEITH 11 Sept., *Balkema* Grietje, Petersb.; *van Peer* Aukjen, Konstantinopel.
HULL 12 Sept., *Biese* Vriendschap en *Olberding* Welmoet, Riga.
BORDEAUX 13 Sept., *Uil* Madura, Bassein.
MARSEILLE 11 Sept., *Bragt* Lucretia, Riga.
ADELAIDE 7 Junij, *Tonjer* Everdina Elisab., Hongkong.
CADIX 2 Sept., *Potjewijd* Herman Albert, North Shields.
GIBRALTAR 4 Sept., *Rijkens* Jant. Annegina, v. Triest n. Rott.; — 5 *Spanjaard* Johanna Elisab., v. Berdianski n. Queenstown.
Bij GIBRALTAR 5 Sept., *Hoveling* Triest, Taganrog.
CALCUTTA 26 Julij, *Flik* Gebroeders, Newc.
KROONSTAD 5 Sept., *Sap* Gesina Reina, Bergen; *Klein* Aeolus, Alloa.

Vertrokken.

TEXEL 14 Sept., *Jaski* Cornelia, Bat.; *Veldhuis* Prov. Overijssel, Leeven; *de Jong* Mina, Seaham; *Smit* Fredrika, Noorw.
VLIE 13 Sept., *v. Borkum* Geerd. Corn., Stettin; *Ruiten* Verwachting, Schotl.; *Riensema* Twee Gebroed., Petersb.; *de Weerd Jr.* Groot Lankum en *Scherpbier* Jeltina, Riga; *Rijf* Harlingen, Memel; *Kok* Newa, Frederikst.; *de Jong* Houthandel, Österrisöer; — 14 *de Winter* Geertr. Cath., Petersb.; *Roskamp* Iduna, avont.
HELVOET 14 Sept., *Poel* Maria Cath., Liverp.
VLISSINGEN 12 Sept., *Bekkering* Christina, Dantzig; *Korfker* Anna Martha, avont.
TRIEST 6 Sept., *Buiten* Orion, Cephalonia; — 9 *Potjer* Twee Cornelissen, Rio Janeiro.
CADIX 27 Aug., *Baggus* de Maas, Amst.
VIGO 7 Sept., *Koster* Dankbaarheid, Bilbao.
IBRAILA 23 Aug., *Mulder* Marie en Louise, Marseille.
SANGOR 28 Julij, *Arends* Amicitia, Bat.
MOULMAIN 12 Julij, *Brandt* Daniël, Falm.
RANGOON 25 Junij, *Nap* Diligentia en *Gijsbers q.q.* Japara, Rott.
KROONSTAD 6 Sept., *Smith* Margina, Jersey; *Wegener* Vr. Martha, Hayle; *Dijk* Elsina Jant., Cork; *de Boer* Gesina, Bordeaux; *Visker* Johann. Herman., Antw.; *Stuitje* Cath. Luitgarda, Amst. of de Maas; *Zeegers* Cath., Rott.; *Kolk* Dankbaarheid, Hamb.; *Atsema* Relbrendia, Lubeck; *Oldenburger* Johanna, Stettin; — 7 *Engelsman* Dina Margina, Lond.; *Pronk* Gesina, Kiel.
ARCHANGEL 30 Aug., *Prak* Renzina, Abbeville.

HANDELSBERIGTEN.

Prijs van het Grof Roggenbrood.

GRONINGEN, 15 *September* 1856.
4 Nederl. ℔ 46 cent.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 15 *September*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 63$\frac{11}{16}$, 63¾, 63$\frac{11}{16}$; Dito Dito 3 pCt. 75¾, 75⅞, 75¾; Dito Dito 4 pCt. 95¼, 95¼, 95¼; O. I. Leening 4 pCt. 94$\frac{11}{16}$, 94¾; Handelm. 4½ pCt. 132¼. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 52. — SPANJE, Onb. Stukk. 1¼ pCt. 24⅞; Dito 3 pCt. 44$\frac{5}{16}$, 44⅜; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 39⅜, 39⅞, 39⅜. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 45½, 45$\frac{11}{16}$, 45½. — RUSLAND, Oblig. *Hope en Co.* 1798 en 1816 5 pCt. 103¼, 103⅞; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 103; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 92¼; Dito bij *Hope* 4 pCt. 85$\frac{11}{16}$, 85¾; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 85$\frac{7}{16}$; Dito v. Inschr. in Assign. 6 pCt. 65. — POLEN, Cert. 4 pCt. 79½.

OOSTENRIJK, Metallieken 5 pCt. 76⅞, 77, 76⅞; Dito Nation. 5 pCt. 78$\frac{3}{16}$, 78$\frac{7}{16}$, 78$\frac{3}{16}$; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 39½, 39¼, 39½; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. 39½, 39¼, 39½; Dito Nieuwe en Dito 1854 5 pCt. 85½, 85$\frac{9}{16}$; N. Weener Loten v. 250 fl. 1854 *f* 323; Oostenr. Bank-Act. *f* 1232; Amerik. Bank-Act. 1$\frac{7}{16}$; Denem. 5 pCt. 102; Bras. 5 pCt. 99; Mexik. 21$\frac{11}{16}$, ⅞, $\frac{11}{16}$; Dito Onbep. 21$\frac{11}{16}$, ⅞, $\frac{11}{16}$; Gren. 21½, 22$\frac{1}{16}$, 21$\frac{11}{16}$; Dito Onb. 21½, 22$\frac{1}{16}$, 21$\frac{11}{16}$; Dito Uitg. 7½, $\frac{9}{16}$; Ecuador 14¼, 15¼; Dito Onb. 14¼, $\frac{11}{16}$; Landw. 4¾; Venez. 30⅞, 31⅛, 31; Dito Onbep. 30⅞, 31⅛, 31; Dito Uitg. 13⅜, $\frac{7}{16}$; Phil. L. N. 81; 5 pCt. Russen bij *Stieglitz* 5de Serie 95, 95; Dito 6de Serie 96¼, ¼, 96.

Holl. fondsen waren heden iets flaauwer. — Van vreemde effecten waren Russische prijsh. — Oostenr., Spaansche en Portug. waren, bij eenige affaire, tot verminderde koersen verkrijgbaar. — In Venez. en Grenada vertoonden zich, tot verlaagde prijzen, onderscheidene verkoopers.

Spaansche Cred. *f* 79, *f* 78½; Aand. Beijersche Spoorw. *f* 38.

Koers van het Geld: Beleen. 4; Prolong. 3½; Disc. 4 pCt.

Laatste prijzen te 5 uur: Integralen 63$\frac{11}{16}$; Spaansche 1¼ pCt. 24⅞; Binnenl. 3 pCt. 39⅜; Metall. 5 pCt. 76⅞.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 16 *September*.

TARWE.	GERST.	
Oude 70 ℔ *f*	N.W.1856 52 ℔ *f* 5,50	Zw. Voer 40 ℔ *f* 3,60
N.Oml.1855 68 - 12,35	- 54 - - 6,00	- - 42 - - 3,80
- - 70 - - 13,10	- 56 - - 6,40	- - 44 - - 4,20
- - 72 - -	Zomer 54 - -	BOONEN.
- Old. 66 - - 11,25	- 56 - -	Paardeb. *f* 7,75 a *f* 8,25,50
- - 68 - - 12,00	N.Knobbe 60 - - 6,80	Gr. Erwt. *f*
- - 70 - - 12,75	- 62 - - 7,20	Graauwe dito *f*
- - - -	HAVER.	ZADEN, ENZ.
ROGGE.	N. Dikke 36 ℔ *f*	Old. Koolz. *f* 10, *f* 13, *f* 14,50, *f* 15.
Nieuwe 62 ℔ *f* 7,20	- 38 - -	
- 64 - - 7,80	- 40 - -	Oml. dito *f* 10, *f* 14, *f* 15,50,75
- 66 - - 8,40	- 42 - -	
Oude 66 - - 8,75	- 44 - - 4,20	N. Aveelz. *f*
BOEKWEIT.	- 46 - - 4,40	Zomerzaad *f*
N.Gr.Zd. 60 ℔ *f* 6,60	- 48 - - 4,60	G. Mosterdz. *f*
- - 62 - - 7,10	- 50 - - 4,80	Lijnzaad *f*
- - 68 - -	N.W. Voer 36 - - 3,60	Dederzaad *f*
- Zw. - 60 - - 6,50	- - 38 - - 3,80	Gr. Gort *f* 10,75 a *f* 11
- - 62 - - 7,00	- - 40 - - 4,00	Parel dito de 100 ℔ *f* 14,75, *f* 17
Veen 64 - -	N.Zw. - 36 - - 3,20	
- 66 - -	- - 38 - - 3,40	Raapolie per vat *f* 49

Tarwe met weinig handel in een doen. Oude als voren. Nieuwe merkelijk hooger verkocht. — Boekweit meer aan en niet dan 50 ct. lager te verkoopen. — Gerst met minder aanvoer 15 ct. hooger verkocht. — Dikke Haver iets hooger, Voer- en Zwarte niet dan merkelijk lager te plaatsen. — Boonen als voren. — Koolzaad in de beste soorten nagenoeg in een doen, afwijkende niet dan lager te plaatsen. — Gort slap.

SCHIEDAM, 13 *September*. Moutwijn *f* 24,50; Jenever *f* 30; Amst. Proef *f* 31,25.

AMSTERDAM, 16 *Sept.* Tarwe prijsh.: 129 ℔ b. Pools. *f* 500; 128 ℔ b. dito *f* 470, *f* 475, *f* 478, *f* 480; 126 ℔ dito *f* 462, *f* 463, *f* 470; 122 ℔ witb. dito *f* 475, *f* 478; 130 ℔ n. Nassaud. *f* 455; 127 ℔ j. Geld. *f* 450. — Rogge tot ruim vorige prijzen met meer handel: 124 ℔ Pommer *f* 280; 118, 120 ℔ Odessa *f* 254, *f* 260; 120 ℔ Archangel *f* 250; 118 ℔ dito *f* 247; 119 ℔ dito *f* 248, *f* 249, *f* 250; 118 ℔ dito *f* 245 aan den molen; 116, 117 ℔ Petersb. *f* 239, *f* 242; 143 ℔ N. Inl. *f* 262; 144 ℔ dito *f* 263, *f* 266. — Gerst als voren met weinig handel: 116 ℔ jar. Deensche *f* 258; 99 ℔ Vries. Winter *f* 205. — Van nieuwe Inlandsche Boekweit was eenige toevoer, welke bij uitslijting aan hoogbenoodigden is verkocht: 136, 138, 140 ℔ Gooische en Stichtsche *f* 297, *f* 305, *f* 312; 115 ℔ Ameraf. *f* 294; terwijl laat markt 114 ℔ Vriesche Zand *f* 250, zeilende bij eenige kwantiteit is afgedaan.

Koolzaad willig: Friesch 62½ p. vl.; Haarlemmermeer *f* 16½; Waard en Groet *f* 16½; op 9 vat in Sept. 86½ p. vl.; Oct. 87 p. vl.; Nov. 87½ p. vl. — Lijnzaad in een doen: 108, 109 ℔ Arch. *f* 317½; 106 ℔ dito *f* 310. — Raapolie dadelijk en op levering williger: op 6/w. *f* 52,50; vlieg. *f* 51; Oct. *f* 50; Nov. *f* 49,50; Dec. *f* 49,25. — Lijnolie dadelijk en op levering hooger betaald: op 6/w. *f* 42,25; vlieg. *f* 41; Oct. *f* 40,50 a *f* 40; Nov. *f* 37,75 a *f* 38 a *f* 37,75; Dec. *f* 36,50 a *f* 37 a *f* 36,75. — Hennepolie op 6/w. *f* 46,25; vlieg. *f* 45. — Raapkoeken *f* 93 a *f* 96. — Lijnkoeken *f* 9,50 a *f* 14.

ROTTERDAM, 15 *Sept.* Tarwe *f* 10 à *f* 15; nieuwe Gerst *f* 3 à *f* 6 en Koolzaad 2 p. vl. lager; Erwten *f* 6 hooger; nieuwe Haver verkocht voor *f* 3 en Paardenboonen voor *f* 7,20 het mud.

LONDEN, 12 *Sept.* Inl. Tarwe was heden goed gevraagd en puike kwal. bedongen een avans van 1 sh. op de notering van j.l. Maandag. Vreemde werd iets hooger gehouden en voor het verhandelde insgelijks bovenstaande verhooging bedongen. Gerst onbegeerd en ruim 1 sh. lager. Boonen en Erwten onveranderd. Haver ferm.

Van den 15den. Vreemde Tarwe 3 sh. hooger.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 16 *September*. De prijs der Boter was heden als volgt: 1ste soort *f* 41; 2de soort *f* 39.

LEEUWARDEN, 12 *September*. De prijs der Boter was heden *f* 46,00.

AMSTERDAM, 16 *Sept.* De prijs der Boter was heden als volgt: Vriesche *f* 50 a *f* 52; Kuinder *f* 49 a *f* 51; Kamper *f* 50 a *f* 52; Deventer *f* 46 a *f* 49; Zwolsche *f* 48 a *f* 51.

LONDEN, 12 *Sept.* De aanvoer van Boter bedroeg: van Harlingen 3565 v., Havre 682, Ostende 611, Antwerpen 217, Rott. 1503, Hamburg 137, Leer 2884, Emden 640, Newhaven 53, Tonningen 77, Parijs 93. Vreemde Boter loom en prijzen weder lager. De noteringen zijn: beste Vriesche 106 a 108 sh., surplus 98 a 102 sh., 2de soort 90 a 92 sh., beste Hollands. 92 a 94 sh., Kamper en Zwolsche 100 a 104 sh., Bosscher 84 a 90 sh.; Groninger 92 a 94 sh., Emden en Leer 100 sh., Holst. en Kiels. 104 a 108 sh., Fransche 86 a 88 sh.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 13 *Sept.* De aanvoer van vee was heden gering, doch er werd een vlugge handel gedreven. Vroegmelkte koeijen van *f* 105 tot *f* 168, melk- en vette koeijen te weinig ter markt gebragt om er prijzen van te kunnen noteren; de aanvoer van schapen was klein, de handel tamelijk, van *f* 10 tot *f* 13; van varkens was de markt goed voorzien, doch de handel niet zoo groot als den vorigen Dingsdag, daar er te hooge prijzen werden gevraagd: ouden van *f* 35 tot *f* 50, jongen van *f* 7 tot *f* 34.

LEEUWARDEN, 12 *Sept.* Op de markt was het heden in alle soorten levendiger; er waren aangevoerd 650 à 700 beesten, waarvan 300 vette-, de overigen melk- en kalfkoeijen; vette kalveren 80, wel te plaatsen; 500 schapen, benevens 400 varkens, welke goed prijshoudende zijn, alsmede eenige werkpaarden.

LONDEN, 12 *Sept.* Ofschoon de veemarkt niet ruim was voorzien, waren de prijzen, ten gevolge van weinig kooplust, 2 sh. lager dan l.l. Maandag, geldende puike ossen niet hooger dan 4 sh. 4 p. a 4 sh. 8 d. per 8 pond.

Van den 15den. De aanvoer van vee aan de markt van heden bestond uit: 5320 runderen, die 20 sh. lager, 350 kalveren en 25,780 schapen, die beide iets lager in prijs waren.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Ondertrouwd:

D. J. HAMMING,
van *Groningen*,
met
S. VAN LEGGELÖ,
van *Foxham*.

SLOCHTEREN, 11 September 1856.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

J. P. MÜLLER
met
M. TH. RUTGERS.

BAFLO, 15 September 1856.

*** Bevallen van eenen *ZOON* Vrouwe A. W. DE BRUIJN KOPS, geboren VERKOUTEREN.
GRONINGEN, 10 September 1856.

*** Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER A. CARDINAAL, geliefde Echtgenoot van
B. ALRING HESSELINK.
SNEEK, 11 September 1856.

*** Heden beviel van eene DOCHTER G. J. ROSEMA, geliefde Echtgenoot van
J. HELLINGA MELES.
DEN HUIZE NOORDER FERINGA, bij *Visvliet*,
12 September 1856.

*** MIDDELBURG, 11 September 1856. Heden overleed onze geliefde Vader en Behuwdvader, de Heer S. BOMME, in den ouderdom van achtentachtig jaren en negen maanden.

J. F. LÜTH.
H. C. LÜTH,
geb. BOMME.

Eenige kennisgeving.

*** Na eene kortstondige ziekte overleed heden, in den ouderdom van 30 jaren, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot ENNA HILLEGONDA WIJCHGEL VAN SCHILDWOLDE.
GRONINGEN, 12 September 1856.
Mr. H. S. STEENSTRA TOUSSAINT.
Eenige kennisgeving.

*** TERMUNTEN, 12 September 1856. Heden overleed, na eene ongesteldheid van weinige dagen, onze geliefde Vader en Behuwdvader, DERK AISSES BOSSCHER, *Lid van de Maatschappij van Landeigenaren en vastbeklemde Meijers in de Provincie Groningen en Landbouwer* alhier, in den ouderdom van nog geen negenenvijftig jaren.

B. D. BOSSCHER.
Uit aller naam.

*** Heden morgen overleed, in den ouderdom van ruim 84 jaren, mijne geliefde Tante ENGELTIEN GRIMMIUS, Wed. H. E. DALLINGA.

Wed. H. LIMBORGH.

GRONINGEN, 12 September 1856.

*** Heden overleed, in den ouderdom van ruim 63 jaren, onze hartelijk geliefde Moeder, SAAKJE FOCKENS, Wedw. van den Heer W. CNOOP VAN MESDAG.
GRONINGEN, 13 September 1856.

Uit aller naam,
G. VAN MESDAG.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, na eene langdurige ongesteldheid, onze beminde Broeder BERNARD WILLEM NAGEL, in den ouderdom van 37 jaren.
HOOGEZAND, 15 September 1856.

J. H. T. NAGEL.
Namens Broeders en Zusters.

*** Op heden is verschenen bij **S. E. VAN NOOTEN**, te *Schoonhoven*, en algemeen verzonden:

DE APOSTOLISCHE OVERLEVERING.

Opwekkende Rede bij de algemeene Vergadering van het Nederl. Zendeling-Genootschap, te *Rotterdam*, den 16den Julij,
DOOR

C. E. VAN KOETSVELD.

Prijs 30 Cents.

LEESBIBLIOTHEEK.

Ondergeteekende zijne **LEESBIBLIOTHEEK** weder met vele **nieuwe Werken** hebbende vermeerderd, neemt de vrijheid, dezelve voor het tegenwoordige Leessaizoen op nieuw in de attentie van zijne geachte Stad- en Gewestgenooten aan te bevelen.
GRONINGEN, 13 September 1856.

S. C. VAN DER SLEESEN,
Oosterstraat.

Faillissement.

Krachtens bevel van den Edel Achtb. Heer REGTER-COMMISSARIS in het Faillissement van **J. CROESE**, Zadelmaker te *Groningen*, worden de **BEKENDE** en **ONBEKENDE SCHULDEISCHERS** in voornd. Faillissement — daaronder de **bevoorregte** en de **pand- of hypotheek** hebbende — opgeroepen, om in Persoon of bij behoorlijk Gemagtigde te verschijnen ter VERGADERING van SCHULDEISCHERS, welke zal gehouden worden op **Maandag den 29sten September 1856**, des voormiddags te tien uur, in het LOKAAL der REGTBANK te *Groningen*, ten einde alsdan over te gaan tot de **VERIFICATIE** der **Schuldvorderingen.**
GRONINGEN, 15 September 1856.

De Curator:
Mr. J. S. VAN RONKEL.

VERKOOP VAN AFBRAAK.

Op VRIJDAG den 19den September 1856, des middags te 12 uur, aan Der-Akerkhof, westzijde.

Mr. C. DE RANITZ, *Notaris.*

HOUTVEILING,

onder werkelijke Houtkoopers,

op ZATURDAG den 20sten September, ten Huize van den Logementhouder D. DRENT, te *Muntendam*, van eene aanzienlijke partij **OOSTZEESCHE GREENEN BALKEN**, waaronder ook MOLENROEDEN, alsmede 2 à 3 Ladingen BREVICHSCHE BALKEN en RIJSHOUT, alles liggende bij den Molen van den Heer P. R. GIEZEN, te *Muntendam*, alwaar de Notitiën ook zijn te bekomen.

*** In de maand OCTOBER en na bekomen autorisatie, gedenken de ERVEN van de Weduwe UDE JANS BOLT, te *Loppersum* overleden, publiek te verkoopen:

De **BEHUIZING**, het **LAND** en de **EIGENDOMMEN** door de ERFLAATSTER nagelaten.

MAXIM. P. WENNIGER.

UIT DE HAND TE KOOP:

Twee naast elkander staande **HUIZEN**, zijnde een van ouds beklante ***GLAS-*** en ***VERFWINKEL***, staande in de Heerestraat, en te bevragen bij de Eigenares,

Wed. G. J. DEELMAN.

AANGEBODEN:

Voor eenige HEEREN **MIDDAGTAFEL**; alsmede eene **KAMER *TE HUUR***, nabij de Markt.
Nader informatiën bij den Boekhandelaar P. VAN ZWEEDEN.

ATTENTIE.

Mijne **Fabrijk** en **Magazijn** van **RIJTUIGEN, TUIGEN, ENZ.** alhier geopend hebbende, zij deze ter minzame aanbeveling.
GRONINGEN, 15 September 1856.

G. SOEDERS,
Koninklijk Rijtuig-Fabrikant.

Best TARWEMEEL,

à 15 Ct. de 5 Ons, HAMBURGER **SUCADEBROODJES** van 10 à 20 Ct.; GROF **TARWEBROOD** van 8, 12, 16 en 24 Ct., bij

J. BRONGERS,
Bakker in de Heerestraat,
hoek van 't Koude Gat.

TE KOOP:

Drie **LIJKKOETSEN**, eene zoo goed als nieuw. Te bevragen bij JAN DE VRIES, in het wijde van de Oude Ebbingestraat te *Groningen*.

Tegen genot van een **goed Salaris**, verlangt de ondergeteekende, tegen primo November, een' **BEDIENDE** die met de ***BOEKHOUDING*** grondig bekend en tevens in de ENGELSCHE en HOOGDUITSCHE TALEN niet onervaren is.

JAN TH. DOORNBOSCH.

Voor een **JONG MENSCH** uit den beschaafden Stand wordt verlangd, de plaatsing bij een **ONTVANGER** der **REGISTRATIE** ten Platten Lande, in de Provincie *Friesland* of *Groningen*, ten einde in dat Vak te worden **opgeleid**, tevens met INWONING en HUISSELIJK VERKEER. Adres onder letter X, Postkantoor *Sneek*. Brieven franko.

Een Bierbrouwersknecht,

het **BROUWEN** en **MOUTEN** grondig verstaande en met goede Getuigschriften voorzien, vervoege zich zoo spoedig mogelijk in persoon bij den ondergeteekende te *Loppersum*.

J. G. H. GLAS.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.